

SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (prvi razširjeni senat)

z dne 11. maja 2005*

V združenih zadevah T-111/01 in T-133/01,

Saxonia Edelmetalle GmbH, s sedežem v Haslbrücke (Nemčija), ki jo zastopa
P. von Woedtke, odvetnik,

tožeča stranka v zadevi T-111/01,

in

J. Riedemann, likvidacijski upravitelj družbe **ZEMAG GmbH**, s sedežem v Zeitzu
(Nemčija), ki jo zastopa U. Vahlhaus, odvetnik, z naslovom za vročanje
v Luxembourg,

tožeča stranka v zadevi T-133/01,

* Jezik postopka: nemščina.

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopata V. Kreuzschitz in V. Di Bucci, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka,

zaradi razglasitve ničnosti Odločbe Komisije 2001/673/ES z dne 28. marca 2001 o državni pomoči, ki jo je Nemčija dodelila EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (postala Lintra Beteiligungsholding GmbH, skupaj z družbami Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH in Gothaer Fahrzeugwerk GmbH) (UL L 236, str. 3),

SODIŠČE PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI (prvi razširjeni senat),

v sestavi B. Vesterdorf, predsednik, M. Jaeger, P. Mengozzi, sodnika, M. E. Martins Ribeiro, sodnica, in M. F. Dehousse, sodnik,

sodna tajnica: D. Christensen, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 29. junija 2004

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni okvir

1 Člen 87(1) ES določa:

„Razen če ta pogodba ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva s skupnim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.“

2 Člen 88(2) ES določa:

„Če Komisija po tem, ko je pozvala zadevne stranke k predložitvi pripomb, ugotovi, da pomoč, ki jo je dodelila država članica, ali pomoč iz državnih sredstev ni združljiva s skupnim trgom glede na člen 87, ali če se takšna pomoč zlorablja, odloči, da mora zadevna država takšno pomoč odpraviti ali spremeniti v roku, ki ji ga določi [...]“

- 3 Svet je 22. marca 1999 sprejel Uredbo (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88] Pogodbe ES (UL L 83, str. 1).

- 4 Po členu 1(g) Uredbe št. 659/1999 „zloraba pomoči“ pomeni „pomoč, ki jo upravičenec uporabi v nasprotju z odločbo, sprejeto na podlagi člena 4(3) ali člena 7(3) ali (4) te uredbe“; to pomeni v nasprotju z odločbo o nenasprotovanju, oziroma v nasprotju z odločbo o ugotovitvi združljivosti s skupnim trgom, pri čemer so tej odločbi po potrebi lahko priloženi pogoji in določene obveznosti.

- 5 Člen 6(1) Uredbe št. 659/1999 določa:

„Odločba o začetku formalnega postopka preiskave vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključuje predhodno oceno Komisije o značaju pomoči predlaganega ukrepa in izpostavi dvome o njegovi združljivosti s skupnim trgom. Odločba od zadevne države članice in drugih zadevnih strank zahteva, da pošljejo pripombe v predpisanem roku, ki navadno ni daljši od enega meseca. V ustrezno upravičenih primerih lahko Komisija predpisano obdobje podaljša.“

- 6 Člen 10 Uredbe št. 659/1999 določa:

„1. Če ima Komisija podatke iz katerega koli vira o domnevni nezakoniti pomoči, te podatke brez odlašanja preveri.

2. Če je potrebno, zahteva podatke od zadevne države članice. Člen 2(2) ter člen 5(1) in (2) se uporabljata smiselno.

3. Če kljub opominu na podlagi člena 5(2) zadevna država članica ne predloži zahtevanih podatkov v roku, ki ga je predpisala Komisija, ali če predloži nepopolne podatke, Komisija z odločbo zahteva predložitev podatkov (v nadaljnjem besedilu ‚odredba o predložitvi podatkov‘). V odločbi se navede, kateri podatki se zahtevajo, in predpiše primeren rok, v katerem morajo biti predloženi.“

7 Člen 13(1) Uredbe št. 659/1999 določa:

„Pregled morebitne nezakonite pomoči se zaključi z odločbo na podlagi člena 4 (2), (3) ali (4). V primeru odločbe o začetku formalnega postopka preiskave se postopek zaključi z odločbo na podlagi člena 7. Če država članica ne izpolni odredbe o predložitvi podatkov, se ta odločba sprejme na podlagi razpoložljivih podatkov.“

8 Člen 14 Uredbe št. 659/1999 določa:

„1. Če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč (v nadaljnjem besedilu ‚odločba o vračilu‘). Komisija ne zahteva vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom prava Skupnosti.

2. Pomoč, ki se vrne na podlagi odločbe o vračilu, vključuje obresti po primerni obrestni meri, ki jo določi Komisija. Obresti se plačajo od datuma, ko je bila nezakonita pomoč na razpolago upravičencu, do datuma vračila.

3. Brez poseganja v odločbo Sodišča Evropskih skupnosti na podlagi člena 242 Pogodbe se vračilo izvede nemudoma in skladno s postopki, določenimi v nacionalni zakonodaji zadevne države članice, če omogočajo takojšnjo in učinkovito izvajanje odločbe Komisije. V ta namen in v primeru postopka pred državnimi sodišči zadevne države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe, ki so jim na voljo v teh pravnih sistemih, vključno z začasnimi ukrepi, brez poseganja v pravo Skupnosti.“

9 Sicer pa člen 16 Uredbe št. 659/1999 z naslovom „Zloraba pomoči“ določa:

„Brez poseganja v člen 23 lahko Komisija v primerih zlorabe pomoči sproži formalni postopek preiskave na podlagi člena 4(4). Členi 6, 7, 9 in 10, člen 11(1) ter členi 12, 13, 14 in 15 se uporabljajo smiselno.“

Dejansko stanje

10 Leta 1993 je bilo osem podjetij v nekdanji Nemški demokratični republiki [Zeitler Maschinen, Anlagen Geräte (ZEMAG) GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL

Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH in Gothaer Fahrzeugwerk GmbH] zaradi prestrukturiranja in privatizacije združenih v holding družbo, EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG, v lasti Treuhandanstalt (kasneje postal Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben, v nadaljevanju: BvS).

- 11 S pogodbo o privatizaciji, ki je bila podpisana 25. novembra 1994, je BvS navedenih osem podjetij skupaj prodal osebni družbi nemškega prava, Emans & Partner GbR. Osem podjetij in holding družba EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (v nadaljevanju: holding družba Lintra) so nato tvorile skupino Lintra.

- 12 Načrt privatizacije in z njim povezan načrt za prestrukturiranje, vključno z ukrepi pomoči, je Zvezna republika Nemčija z dopisom z dne 19. januarja 1995 priglasila Komisiji.

- 13 Z odločbo SG (96) D/4218 z dne 13. marca 1996, katere kratek povzetek je bil objavljen v UL C 168, str. 10 (v nadaljevanju: odločba z dne 13. marca 1996), je Komisija odobrila izplačilo priglašениh ukrepov pomoči, ki jih je zlasti štela za združljive s členom 92(3)(c) Pogodbe ES [po spremembi postal člen 87(3)(c) ES]. Ta odločba je bila nemškim organom vročena z dopisom z dne 23. aprila 1996. Skupni znesek odobrenih pomoči, ki so bile izplačane skupini Lintra, je znašal 824.200.000 nemških mark (DEM).

- 14 Medtem ko je bilo sprva načrtovano, da bodo hčerinske družbe holding družbe Lintra (v nadaljevanju: hčerinske družbe Lintre ali hčerinske družbe) v letu 1998 postale donosne, je moral BvS v začetku leta 1997 ukrepati, da je preprečil stečaj celotne skupine. V skladu s pogodbo, sklenjeno z investitorji meseca januarja 1997,

je BvS teh oprostil vsakršne odgovornosti iz pogodbe o privatizaciji. V zameno je BvS pridobil pravico, da ob vsakem času po simbolični ceni 1 DEM odkupi katero koli hčerinsko družbo Lintre. V skladu s to pogodbo je bil glavni cilj holding družbe Lintra nadaljnja odprodaja hčerinskih družb Lintre ali njihovih delov novim investitorjem.

- 15 Potem, ko je BvS s pogodbo z dne 6. januarja 1997 prevzel nadzor nad skupino Lintra, se je odločil, da bo prodal edino družbo skupine, Saxonia Edelmetalle, ki je v tem trenutku že bila donosna brez dodelitve novih pomoči. Tožečo stranko v zadevi T-111/01, ki opravlja dejavnost v sektorju kovanja denarja, je v letu 1997 kupila družba Vereinigte Deutsche Nickelwerke AG.
- 16 Hkrati je BvS sklenil nadaljevati s prestrukturiranjem nekaterih drugih hčerinskih družb, med njimi družbe ZEMAG, s ciljem, da te potencialno donosne družbe pripravi za kar najhitrejšo nadaljnjo prodajo industrijskim partnerjem. Družba ZEMAG, tožeča stranka v zadevi T-133/01, ki opravlja dejavnost v sektorju rudnikov lignita, je bila na koncu leta 1997 prodana investitorjem Jacobi & Lobeck.
- 17 S pogodbo, sklenjeno v mesecu septembru 1999 med BvS, holding družbo Lintra in preostalimi investitorji, je BvS holding družbo Lintra odkupil za ceno 1 DEM. Od 1. januarja 2000 je ta družba v stečaju.
- 18 Potem ko je Komisija v letu 1998 od Zvezne republike Nemčije prejela prigrasitev novih pomoči za prestrukturiranje, je na nemške organe z dopisom z dne 25. junija 1998 naslovila seznam vprašanj.

19 Z dopisom z dne 22. junija 1999 je Komisija Zvezno republiko Nemčijo seznanila s svojo odločitvijo o uvedbi postopka po členu 88(2) ES. S to odločbo (UL C 238, str. 4) je Komisija ugotovila, da je bil dejansko izplačan znesek pomoči po prvi priglasitvi nemških organov Komisiji, nižji od tistega, ki je bil odobren z odločbo z dne 13. marca 1996. Vendar pa je dejala, da določeni deli izplačanih pomoči, med njimi tudi likvidnostno posojilo v višini 12.000.000 DEM, niso bili zajeti z odločbo z dne 13. marca 1996. Poleg tega je Komisija izrazila dvome glede:

— popolnosti in pravilnosti podatkov, pridobljenih pred izdajo odločbe z dne 13. marca 1996;

— uporabe pomoči, odobrenih z odločbo z dne 13. marca 1996;

— dodelitve drugih pomoči skupini Lintra.

20 Z dopisoma z dne 18. oktobra 1999 in 10. marca 2000 so nemški organi odgovorili na vprašanja in ugotovitve Komisije iz njene odločbe o uvedbi postopka po členu 88(2) ES. Iz teh podatkov zlasti izhaja, da:

— je od prve priglasitve nemških organov skupni znesek pomoči, ki ga je skupini Lintra izplačala BvS, 658.200.000 DEM;

- se je na dan 31. decembra 1997 znesek 34.978.000 DEM nahajal na bančnih računih holding družbe Lintra;

  - je bilo v letu 1997 likvidnostno posojilo v znesku 12.000.000 DEM dodeljeno hčerinskim družbam Lintre, katerih prestrukturiranje naj bi se nadaljevalo, posebej družbi ZEMAG.
- 21 Ker je Komisija menila, da ti podatki ne zadoščajo, je 1. avgusta 2000 nemškimi organom na podlagi člena 10(3) Uredbe št. 659/1999 naložila, da ji morajo v roku enega meseca po prejemu odredbe (v nadaljevanju: odredba z dne 1. avgusta 2000) predložiti vse nujne podatke za ugotovitev načina porazdelitve izdatkov holding družbe Lintra med posamezne hčerinske družbe in ustrezno izračunati znesek pomoči, ki je ostal na računih holding družbe Lintra. Zvezna republika Nemčija je poleg tega pozvala, da ji sporoči, v kolikšni meri so bili prispevki, ki so jih hčerinske družbe izplačale holding družbi Lintra, financirani iz sredstev pomoči, in poudarila, da bo v primeru pomanjkljivih navedb svojo odločitev sprejela na podlagi podatkov, s katerimi razpolaga. Končno je Komisija pozvala nemške organe, da neposredno morebitnim upravičencem do pomoči posredujejo kopijo odredbe z dne 1. avgusta 2000.
- 22 Nemški organi so na to odredbo odgovorili z dopisom z dne 2. oktobra 2000, ki je bil dopolnjen z dopisom z dne 31. oktobra 2000 in ki mu je bilo priloženo poročilo revizorja, ki se je nanašalo na morebitno zahtevo za vračilo pomoči s strani skupine Lintra. Nemški organi so v teh dokumentih potrdili, da je bil 31. decembra 1997 na bančnih računih skupine Lintra znesek v višini 34.978.000 DEM, ki ga je Zvezna republika Nemčija dodelila skupini Lintra. Poleg tega iz teh podatkov izhaja, da je bil zgornji znesek očitno sestavljen, prvič, iz ostanka dela, ki je bil vključen v lastni kapital holding družbe Lintra v višini 22.978.000 DEM in katerega glavni del

(18.638.000 DEM) so bile dajatve skupine, ki so jih hčerinske družbe plačale holding družbi Lintra, in, drugič, iz zneska 12.000.000 DEM, namenjenega za kritje izdatkov, ki so holding družbi Lintra nastali zaradi nadaljevanja prestrukturiranja hčerinskih družb Lintre, ki bi po letu 1997 lahko postale donosne.

23 1. marca 2001 je bil odvetnik J. Riedemann imenovan za likvidacijskega upravitelja družbe ZEMAG v likvidaciji.

24 Z odločbo 2001/673/ES z dne 28. marca 2001 o državni pomoči Nemčije v korist EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (sedaj Lintra Beteiligungsholding GmbH, skupaj z družbami Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH in Gothaer Fahrzeugwerk GmbH) (UL L 236, str. 3, v nadaljevanju: izpodbijana odločba) je Komisija ugotovila, da so bile pomoči v višini 623.224.000 DEM dodeljene v skladu z odločbo z dne 13. marca 1996 (člen 1 izpodbijane odločbe). Vendar je Komisija v členu 2 izpodbijane odločbe ugotovila, da so bile pomoči v znesku 34.978.000 DEM, ki jih je odobrila za prestrukturiranje hčerinskih družb Lintre, zlorabljene v smislu člena 88(2) ES. Zato je od Zvezne republike Nemčije zahtevala, da sprejme vse potrebne ukrepe za to, da holding družba Lintra in njene hčerinske družbe vrnejo 34.978.000 DEM kot sledi. Prvič je treba od omenjenih hčerinskih družb zahtevati vračilo delnega zneska 12.000.000 DEM, ki je bil določenim hčerinskim družbam skupine Lintra dodeljen kot likvidnostno posojilo in ni zajet z odločbo z dne 13. marca 1996, pri čemer pa je treba 4.077.000 DEM zahtevati od družbe ZEMAG. Drugič je treba zahtevati od holding družbe Lintra, ki kot solidarni dolžnik odgovarja za celoten znesek, vračilo preostanka pomoči v znesku 22.978.000 DEM, kot tudi od vseh hčerinskih družb

Lintre po določenem razdelitvenem ključu. Po tem razdelitvenem ključu člen 3 izpodbijane odločbe Zvezni republiki Nemčiji nalaga, da od družbe Saxonia Edelmetalle zahteva vračilo zneska 3.195.559 DEM in od družbe ZEMAG vračilo zneska 2.419.271 DEM. Zvezna republika Nemčija je tako zavezana, da od tega slednjega podjetja zahteva vračilo skupnega zneska 6.496.271 DEM. Pomočem, ki jih je treba vrniti, se obračunajo obresti od dneva, ko je bila pomoč upravičencu na razpolago, do njenega dejanskega vračila.

Postopek in predlogi strank

- 25 Z vlogama, ki ju je tajništvo Sodišča prve stopnje prejelo dne 23. maja 2001 in 12. junija 2001 in sta bili v vpisani v zapisnik pod opravičnima številka T-111/01 in T-133/01, sta tožeči stranki vložili obravnavani tožbi.
- 26 S posebnim dokumentom, ki ga je Sodišče prve stopnje prejelo dne 14. junija 2001, je tožeča stranka v zadevi T-111/01 vložila tudi predlog za odlog izvršitve izpodbijane odločbe.
- 27 S sklepom z dne 2. avgusta 2001 v zadevi Saxonia Edelmetalle proti Komisiji (T-111/01 R, Recueil, str. II-2335) je predsednik Sodišča prve stopnje zavrnil predlog za izdajo začasne odredbe.
- 28 Pisni postopek je bil v zadevi T-111/01 končan 10. januarja 2002, v zadevi T-133/01 pa 11. januarja 2002.

29 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Sodišče prve stopnje (prvi razširjeni senat) v okviru ukrepov procesnega vodstva od strank zahtevalo, da ogovorijo na določena vprašanja in predložijo določene dokumente.

30 S sklepom predsednika prvega razširjenega senata Sodišča prve stopnje z dne 17. decembra 2003 sta bili zadevi T-111/01 in T-133/01 v skladu s členom 50 Poslovnika Sodišča prve stopnje za namen pisnega postopka in zaradi izdaje skupne sodbe združeni.

31 Po odločitvi Sodišča prve stopnje, da začne ustni postopek, so stranke na obravnavi dne 29. junija 2004 podale ustne navedbe in odgovorile na vprašanja Sodišča prve stopnje.

32 Tožeča stranka v zadevi T-111/01 Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— izpodbijano odločbo razglasi za nično;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

33 Tožeča stranka v zadevi T-133/01 Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— izpodbijano odločbo razglasi za nično, kolikor se ta nanaša nanjo;

— podredno, celotno izpodbijano odločbo razglasi za nično;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

³⁴ Komisija Sodišču prve stopnje v zadevah T-111/01 in T-133/01 predlaga, naj:

— tožbo zavrne;

— tožecima strankama naloži plačilo stroškov.

Pravno stanje

³⁵ Obe tožeči stranki svoja predloga za razglasitev ničnosti opirata na pet tožbenih razlogov, od tega štiri skupne, ki jih je po mnenju Sodišča prve stopnje treba preučiti kot sledi: prvič, skupni tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev pravic tožečih strank v okviru postopka po členu 88(2) ES; drugič, tožbeni razlog, ki se nanaša na napačno ugotovljeno dejansko stanje v izpodbijani odločbi (zadeva T-133/01); tretjič, tožbeni razlog, ki se nanaša na domnevno zmoto glede ugotovitve zlorabe pomoči, odobrenih z odločbo z dne 13. marca 1996 (zadeva T-111/01); četrtič, skupni tožbeni razlog, ki se nanaša na napačno določitev upravičencev spornih pomoči s strani Komisije; petič, skupni tožbeni razlog, ki se nanaša na samovoljno naravo ključa, po

katerem je vračilo delnega zneska 22.978.000 DEM razdeljeno med hčerinske družbe; končno šestič, skupni tožbeni razlog, ki se nanaša na domnevno napačno presojo o tem, kdo je zavezan za vračilo spornih pomoči zaradi prodaje deležev družbe Saxonia Edelmetalle in družbe ZEMAG.

Skupni tožbeni razlog: kršitev pravic tožečih strank v okviru postopka po členu 88(2) ES

Trditve strank

– V zadevi T-111/01

- ³⁶ Tožeča stranka v zadevi T-111/01 navaja, da se ugotovitve, ki so podlaga za odločbo o usklajevanju uvedbe postopka po členu 88(2) ES ne nanašajo oziroma niso naslovljene nanjo. Poleg tega naj bi uvodna izjava 36 izpodbijane odločbe potrjevala, da je bil načrt za njeno prestrukturiranje uspešno udejanjen. Dejstvo, da nemški organi v tem okviru niso predložili podatkov in dokumentov, ki jih je zahtevala Komisija, ne more biti v škodo tožeče stranke. Po eni strani tožeča stranka poudarja, da je Komisija po Uredbi št. 659/1999 dolžna svoje nadzore opraviti na kraju samem. Po drugi strani tožeča stranka ponavlja, da Komisija zahteva vračilo pomoči, ki jih je predhodno odobrila. Ta odobritev je bila podlaga za njena upravičena pričakovanja glede zakonitosti pomoči. Dodaja, da sicer ni vedela, da obstaja tveganje za vračilo spornih pomoči, ker ni poznala vsebine odločbe o odobritvi in ni bila povabljen, da

sodeluje pri preiskavi pred uvedbo postopka po členu 88(2) ES. Poleg tega tožeča stranka poudarja, da jo je holding družba Lintra pustila popolnoma neobveščeno o zneskih, ki so bili štetih za pomoči. Končno pravi, da bi, če bi bila vedela, da obstaja tveganje za vračilo, sama opravila poizvedbe in bi s holding družbo Lintra sklenila sporazum, da bi izključila to tveganje.

- 37 Komisija najprej opozarja, da v okviru upravnega postopka, ki se nanaša na pravo pomoči, le države članice v celoti uživajo pravice, ki jih imajo stranke. V zvezi s potencialnimi ali dejanskimi upravičenci do pomoči Komisija pravi, da je zainteresirane stranke dolžna zgolj pozvati, da predložijo svoje pripombe. Vendar pa Komisija v nobenem primeru ni dolžna, da v interesu teh strank preverja podatke držav članic. V obravnavanem primeru Komisija poudarja, da je svojo odločbo oprla na podatke, ki ji jih je posredovala Zvezna republika Nemčija in da se tožeči stranki ni zdelo smotrno posredovati v upravnem postopku, čeprav so bile zainteresirane stranke ob uvedbi postopka pozvane, da predložijo svoje pripombe. Komisija meni, da ji posledično tožeča stranka ne more sedaj očitati, da je odločbo izdala na podlagi nezadostnih podatkov. Glede tega se Komisija sklicuje na to, da je upoštevala sodno prakso Sodišča in upoštevalne določbe Uredbe št. 659/1999.

- 38 Komisija nadalje izpodbija trditev tožeče stranke, da naj slednja ne bi bila obveščena o odločbi z dne 13. marca 1996. Ker tožeča stranka ne zanika, da je od države prejela znatno finančno podporo, si po mnenju Komisije ni mogoče predstavljati, da ni opazila, da je prejela te pomoči. Po mnenju Komisije bi se v skladu z načelom skrbnosti dobrega gospodarja tožeča stranka morala prepričati, ali so bile sporne pomoči predmet nujne odobritve s strani Komisije. Glede na te okoliščine Komisija ocenjuje, da se tožeča stranka ne more sklicevati na svojo nevednost, da bi se zato izognila vračilu pomoči.

- 39 Končno, po mnenju Komisije tožeča stranka zmotno meni, da je pomoči dolžna vrniti zgolj takrat, če je storila kršitev. Nič ne more preprečiti, da prejemniku pomoči ne bi škodovalo dejstvo, da zadevna država članica Komisiji ni posredovala zadostnih podatkov.

– V zadevi T-133/01

- 40 Tožeča stranka v zadevi T-133/01 navaja, da bi morala Komisija pred sprejemom izpodbijane odločbe ugotoviti in presoditi dejansko stanje s temeljitejšo preiskavo. V tem oziru tožeča stranka meni, da je bila Komisija dolžna pri njej opraviti poizvedbe, še posebej potem ko je ugotovila, da nemški organi niso mogli usklajeno posredovati vseh pomembnih podatkov. Po mnenju tožeče stranke je bil poziv namenjen zgolj Zvezni republiki Nemčiji in ne tretjim zainteresiranim strankam, kar je v nasprotju z določbami člena 88(2) ES.
- 41 V odgovor na trditev Komisije, da je ob uvedbi upravnega postopka pozvala zainteresirane stranke, da predložijo svoje pripombe, tožeča stranka ob tem ko navaja, da se njen likvidacijski upravitelj tega postopka ni udeležil, pravi, da tega v tistem času ni mogel storiti, saj za družbo ZEMAG še ni bil uveden likvidacijski postopek. V vsakem primeru, v nasprotju s trditvami Komisije, tožeča stranka meni, da ji zaradi tega, ker ni sodelovala v upravnem postopku, ne more biti odrečeno, da izpostavi netočnost v izpodbijani odločbi. Po njenem mnenju bi sprejem take ugotovitve povzročil, da bi bila pravica zainteresiranih strank do tožbe brez pomena.

- 42 Komisija ponavlja, da v obravnavanem primeru ne gre za „hitri postopek“, saj je bil postopek po členu 88(2) ES uveden dne 22. junija 1999 in končan šele enaindvajset mesecev kasneje, 28. marca 2001, z izdajo izpodbijane odločbe. Zato je imela družba ZEMAG dovolj časa, da bi lahko sodelovala v tem postopku. Komisija poleg tega ponavlja svoje mnenje, ki ga je izrazila v točki 37 zgoraj.
- 43 Kar zadeva trditev tožeče stranke, da njen likvidacijski upravitelj ni mogel izraziti svojih stališč, ker še ni bil uveden postopek zaradi insolventnosti, Komisija odgovarja, da tožeča stranka s tem ne pozna dejstva, da likvidacijski upravitelj ne deluje v lastnem imenu, in da bi tožeča stranka ob uvedbi formalnega postopka preiskave lahko predložila pripombe.
- 44 Končno Komisija poudarja, da se tožeča stranka ne more sklicevati na dejstva in okoliščine, za katere je ob uvedbi formalnega postopka preiskave vedela, vendar jih Komisiji ni sporočila, po tem ko je bila pozvana, da predloži svoje pripombe. V nasprotju s trditvami tožeče stranke Komisija meni, da takšno sklepanje ne vpliva na pravice do pravnega sredstva zainteresiranih strank, saj bi se še vedno lahko sklicevale na pravne razloge, ki jih niso uveljavljale v upravnem postopku, ali pa na napačno presojo Komisije.

Presoja Sodišča prve stopnje

- 45 V obravnavanem tožbenem razlogu tožeči stranki Komisiji v bistvu očitata, da ju pred izdajo izpodbijane odločbe ni vsako posebej pozvala, naj predložita svoje pripombe.

46 Ta očitek ne more biti sprejet.

47 Prvič je treba spomniti, da je postopek nadzora nad državnimi pomočmi glede na svojo splošno zasnovano postopek, ki se sproži proti državi članici, ki je v skladu s svojimi obveznostmi do Skupnosti odgovorna za dodelitev pomoči (sodba Sodišča z dne 10. julija 1986 v zadevi Belgija proti Komisiji, imenovana „Meura“, 234/84, Recueil, str. 2263, točka 29, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 14. januarja 2004 v zadevi Fleuren Compost proti Komisiji, T-109/01, Recueil, str. II-127, točka 42), in ne zoper upravičenca oziroma upravičence do pomoči (sodba Sodišča z dne 24. septembra 2002 v združenih zadevah Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji, C-74/00 P in C-75/00 P, Recueil, str. I-7869, točka 83, in zgoraj navedena sodba v zadevi Fleuren Compost proti Komisiji, točka 44).

48 Poleg tega se glede na ustaljeno sodno prakso pojem „zainteresirana stranka“ v smislu člena 88(2) ES nanaša na nedoločeno število naslovnikov. Iz tega izhaja, da člen 88(2) ES ne zahteva, da se posamično pozove vsak subjekt. Njegov edini cilj je zavezati Komisijo k temu, da skrbi za to, da so vse potencialne zadevne stranke obveščene in da jim je omogočeno, da navajajo svoje trditve. V teh okoliščinah predstavlja objava sporočila v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* ustrezno sredstvo seznanjanja vseh zadevnih strank o uvedbi postopka (sodba Sodišča z dne 14. novembra 1984 v zadevi Intermills proti Komisiji, 323/82, Recueil, str. 3809, točka 17, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 25. junija 1998 v združenih zadevah British Airways in drugi proti Komisiji, T-371/94 in T-394/94, Recueil, str. II-2405, točka 59). Zato na podlagi te sodne prakse vloga vira podatkov za Komisijo v okviru upravnega postopka po členu 88(2) ES v bistvu pripada zadevnim strankam (sodba Sodišča prve stopnje z dne 22. oktobra 1996 v zadevi Skibsværftsforeningen in drugi proti Komisiji, T-266/94, Recueil, str. II-1399, točka 256, in zgoraj navedena sodba British Airways in drugi proti Komisiji, točka 59).

49 Medtem ko je nesporno, da se v obravnavanem primeru tožeči stranki nista udeležili formalnega postopka preiskave, iz besedila sporočila, objavljenega dne 21. avgusta

1999 v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* (UL C 238, str. 4) izhaja, da so bile zadevne stranke pozvane, da v roku enega meseca od dneva objave dopisa z dne 22. junija 1999, s katerim je Komisija Zvezni republiki Nemčiji sporočila, da bo prej uvedla usklajevalni postopek po členu 88(2) ES, Komisiji predložijo svoje pripombe. S tem obvestilom, ki je vsebovalo povzetek zgoraj navedenega dopisa in tudi besedilo tega dopisa, so bile zadevne stranke torej obveščene o odločitvi Komisije, da bo v okviru izplačanih pomoči za prestrukturiranje osmih podjetij, med katerimi sta družbi Saxonia Edelmetalle in družba ZEMAG, uvedla formalni postopek preiskave.

- 50 Seveda je treba podrobneje pojasniti, da zgolj dejstvo, da so bile zadevne stranke obveščene, da bo uveden formalni postopek preiskave, ne zadostuje za to, da so lahko navajale svoje opombe na učinkovit način. S tem v zvezi je treba navesti, da člen 6(1) Uredbe št. 659/1999, ki v skladu s členom 16 te uredbe velja tudi za zlorabe pomoči, določa, da „[...] odločba o začetku formalnega postopka preiskave vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključuje predhodno oceno Komisije o značaju pomoči [...] ukrepa in izpostavi dvome o njegovi združljivosti s skupnim trgov.“ Iz tega sledi, da mora biti odločba o začetku formalnega postopka preiskave kljub nujni začasni naravi presoje, ki jo vsebuje, zadosti določna, da zadevnim strankam omogoča, da se lahko na učinkovit način udeležijo formalnega postopka preiskave, v katerem lahko navajajo svoje trditve. V ta namen je dovolj, da se zainteresirane stranke lahko seznanijo z obrazložitvijo Komisije.
- 51 Vendar je treba pripomniti, da tožeči stranki nista trdili, da odločba o začetku formalnega postopka preiskave ni bila dovolj obrazložena, da bi jima omogočila učinkovito izvajanje njune pravice, da predložita pripombe.
- 52 Tudi če bi tožeči stranki tako trditve navajali, Sodišče prve stopnje poudarja, da je Komisija v sporočilu, navedenem v točki 49 zgoraj, na dovolj jasen način pojasnila

svoje dvome glede upoštevanja pogojev, določenih v odločbi z dne 13. marca 1996, in tako tožečima strankama omogočila učinkovito izvajanje njune pravice, da predložita pripombe. Komisija je menila, prvič, da ključni elementi načrta za prestrukturiranje, kot jih je odobrila, niso bili usklajeni. Drugič, zastopala je mnenje, da zadevne pomoči niso bile več zajete z odločbo z dne 13. marca 1996 in je v zvezi s tem podala več podrobnih primerov, med drugimi določene pomoči, ki so bile namenjene kritju izgub podjetij in financiranju naložb po tem, ko so propadli načrti za prestrukturiranje. Komisija je tudi navedla, da so bile podjetjem skupine Lintra dodeljene dodatne pomoči v skupnem znesku več kot 82.000.000 DEM. Poleg tega je podvomila v združljivost teh pomoči s skupnim trgov, še posebej zato, ker so bile morda določene pomoči porabljene za druge namene, kot je prestrukturiranje hčerinskih družb Lintre, in ker načrt prestrukturiranja ni bil v celoti izveden. Poleg tega je Komisija nemške organe in morebitne zadevne stranke izrecno opozorila, da bo treba od upravičencev zahtevati vračilo nezakonito dodeljenih pomoči, če bo do tega prišlo.

53 Ker je Komisija s sporočilom, objavljenim v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*, pozvala prejemnike pomoči, ki so bile prvotno odobrene s predhodno odločbo, da predložijo svoje pripombe glede morebitne kršitve zadevne odločbe zaradi uporabe teh pomoči na način, ki je v nasprotju s to odločbo, in se ti upravičenci na to niso odzvali, Komisija ni kršila nobene njihove pravice (zgoraj v točki 47 navedeni sodbi Falck in Acciaierie di Bolzano proti Komisiji, točka 84, in Fleuren Compost proti Komisiji, točka 47). Poleg tega Komisija ne more biti odgovorna za to, ker je zadevna država članica oziroma, kot to zatrjuje tožeča stranka v zadevi T-111/01, holding družba Lintra, ni obvestila o začetku formalnega postopka preiskave.

54 Te ugotovitve ni mogoče omajati na podlagi trditve tožeče stranke v zadevi T-133/01, da ob uvedbi postopka po členu 88(2) ES postopek za njeno likvidacijo ni bil uveden. Kot je Komisija pravilno poudarila, iz vloge, s katero se postopek začne, nedvomno izhaja, da likvidacijski upravitelj deluje zgolj kot tak in ne v lastnem

imenu. Vendar je, kot je bilo navedeno zgoraj v točki 49, v času objave odločbe o začetku formalnega postopka preiskave, družba ZEMAG, ki je v tej odločbi izrecno navedena, imela dovolj časa, da bi lahko odgovorila na poziv k predložitvi opomb.

55 Prav tako se Sodišče prve stopnje ne more strinjati s trditvami tožeče stranke v zadevi T-111/01, da se odločba o začetku formalnega postopka preiskave nanjo ne nanaša in da ji tveganje za vračilo ni bilo znano. Prvič, ta odločba se je nujno nanašala na tožečo stranko v zadevi T-111/01, ker je bila tožeča stranka v tej odločbi večkrat navedena in je Komisija izrazila vsaj dvome glede pravilne uporabe vseh pomoči, ki jih je odobrila za prestrukturiranje hčerinskih družb Lintre v odločbi z dne 13. marca 1996. Komisiji ni moč očitati tega, da se je tožeča stranka v zadevi T-111/01 odločila, da ne bo predložila pripomb na podlagi poziva iz sporočila Komisije, navedenega zgoraj v točki 49.

56 Drugič, kot je navedeno zgoraj v točki 52, je v odločbi o začetku formalnega postopka preiskave na dovolj jasen način poudarjeno, da bi se lahko v skladu s členom 14 Uredbe št. 659/1999 po potrebi od upravičencev zahtevalo vračilo nezakonito dodeljenih pomoči. Tako tožeči stranki v zadevi T-111/01 od trenutka objave odločbe o začetku formalnega postopka preiskave ne bi moglo biti neznano, da obstaja tveganje za vračilo zadevnih pomoči. Zato se ta tudi ni mogla opreti na zatrjevana upravičena pričakovanja do združljivosti zadevnih pomoči s skupnim trgov, saj je to zatrjevanje, ki mu tožeča stranka sama nasprotuje, ko navaja, da ni bila obveščena o odločbi z dne 13. marca 1996.

57 Drugič, treba je zavrnilo tudi trditev tožečih strank, da bi morala Komisija, preden je izdala izpodbijano odločbo, neposredno pri tožeči stranki opraviti poizvedbe, ker

Zvezna republika Nemčija ni izpolnila odredbe o predložitvi podatkov z dne 1. avgusta 2000.

- 58 Tudi če Zvezna republika Nemčija dejansko ne bi izpolnila navedene odredbe, iz člena 13(1) Uredbe št. 659/1999 izhaja, da Komisija v takem primeru lahko zaključi formalni postopek preiskave in sprejme odločbo o združljivosti ali nezdružljivosti pomoči s skupnim trgov na podlagi razpoložljivih podatkov. S tako odločbo se lahko pod pogoji, določenimi v členu 14 Uredbe št. 659/1999 zahteva, da upravičenec vrne že prejeto pomoč. V skladu s členom 16 Uredbe št. 659/1999 se v primeru zlorabe pomoči določbe členov 13 in 14 uporabljajo smiselno. Tako iz teh določb izhaja, da Komisija v nasprotju s trditvami tožečih strank ni dolžna opraviti poizvedb pri zadevnih strankah, če država članica ne izpolni odredbe Komisije o predložitvi podatkov.
- 59 Poleg tega je treba poudariti, da tožeče stranke v obravnavanem primeru ne navajajo, da bi na podlagi člena 20(3) Uredbe št. 659/1999 zahtevale kopijo odločbe Zvezni republiki Nemčiji za predložitev podatkov ali *a fortiori* da bi kljub pozivu Komisije Zvezni republiki Nemčiji v odločbi z dne 1. avgusta 2000, da ta poziv posreduje vsem potencialnim prejemnikom zadevnih pomoči, Komisiji posredovale podatke, ki jih ta ni upoštevala pred izdajo izpodbijane odločbe.
- 60 Končno tožeča stranka v zadevi T-111/01 Komisiji očita, da ni izvedla nadzorov na kraju samem, kot ji to nalagajo določbe Uredbe št. 659/1999.

- 61 Ta očitke, ki se ne nanaša na pravice zadevnih strank v okviru postopka po členu 88(2) ES, ampak na obseg preiskav, ki jih Komisija izvaja v okviru preverjanja državnih pomoči, bo obravnavan v nadaljevanju v točkah od 98 do 100, in sicer v okviru tožbenega razloga, ki se nanaša na domnevno zmotno pri ugotovitvi zlorabe pomoči, odobrenih z odločbo z dne 13. marca 1996.
- 62 V teh okoliščinah iz tega sledi, da je treba skupni tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev pravic tožečih strank v okviru postopka po členu 88(2) ES, zavriniti.

Tožbeni razlog, ki se nanaša na napačno ugotovljeno dejansko stanje v izpodbijani odločbi (zadeva T-133/01)

Trditve strank

- 63 Tožeča stranka v zadevi T-133/01 Komisiji očita, da je izpodbijano odločbo izdala na podlagi štirih napačnih dejstev. Prvič, v nasprotju s tem, kar navaja točka 39 izpodbijane odločbe, naložbe družbe ZEMAG v letih 1994 do 1997 niso bile nižje od prvotno načrtovanih. Drugič, tožeča stranka naj bi prejela nižji znesek (44.977.000 DEM) od tistega, ki ga je Komisija sprejela v točki 40 izpodbijane odločbe (65.617.000 DEM). Tretjič, kar zadeva pomoči, ki so predmet odločbe o vračilu, naj ne bi prejela likvidnostnega posojila, ampak likvidnostno pomoč. Končno, tožeča stranka v repliki izpodbija navedbe Komisije, ki se po eni strani nanašajo na neprilagoditev proizvodnega programa hčerinskih družb Lintre tržnim razmeram in po drugi strani na kvalifikacije in poklicne sposobnosti vodij holding družbe Lintra.

- 64 Komisija meni, da prvih treh trditve, ki se nanašajo na ugotovljeno dejansko stanje, ni mogoče sprejeti. Po mnenju Komisije naj bi bili podlaga za ugotovitve v izpodbijani odločbi podatki, ki so jih nemški organi posredovali v odgovor na odredbo z dne 1. avgusta 2000. Komisija meni, da se je tožeča stranka s tem, da se ni udeležila upravnega postopka, odpovedala možnosti uveljavljanja kakršnih koli dejanskih netočnosti. Komisija prav tako poudarja, da lahko v skladu s sodno prakso Sodišča in določbami Uredbe št. 659/1999 sprejme odločbo na podlagi razpoložljivih podatkov, če država članica kljub odredbi Komisiji ne predloži zahtevanih podatkov. Tudi če bi Komisija storila napake, ki jih zatrjuje tožeča stranka, to po njenem mnenju ne bi vplivalo na pravilnost izpodbijane odločbe, ki navaja, da so bile pomoči v glavnem uporabljene v skladu z odobrenim načrtom za prestrukturiranje. Kar zadeva sporne pomoči, se njihovo vračilo ne zahteva zaradi njihove nezakonite uporabe s strani hčerinskih družb, ampak zato, ker prvič, jih je hčerinska družba Lintra obdržala, in drugič, ker so bile likvidnostne pomoči dodeljene potem, ko je prvo prestrukturiranje očitno propadlo.
- 65 V zvezi s četrtem napačno ugotovljenim dejstvom, ki ga uveljavlja tožeča stranka, Komisija navaja, da je ta ugovor nedopusten, saj je bil prvič uveljavljen v fazi odgovora in ni bil podprt z nobenim pravnim argumentom, ki bi lahko utemeljil nezakonitost izpodbijane odločbe. V vsakem primeru so trditve po mnenju Komisije vsebinsko neutemeljene, saj je Komisija pri nemških organih še posebej preverila pravilnost zadevnih podatkov.

Presoja Sodišča prve stopnje

- 66 Komisija v bistvu ugovarja, da je nedopustno, da tožeča stranka v zadevi T-133/01 uveljavlja zgoraj v točki 63 navedene trditve o dejstvih, saj se nanje ni sklicevala

v okviru postopka preverjanja spornih pomoči. Poleg tega meni, da je očitke četrtga napačno ugotovljenega dejstva nedopusten, saj je bil prepozno naveden, to je šele v fazi replike.

- 67 Glede na ustaljeno sodno prakso se zakonitost pravnega akta Skupnosti v okviru tožbe za razglasitev ničnosti po členu 230 ES presoja glede na dejstva in pravo v času izdaje akta. Še posebej se ocene Komisije ocenjujejo samo na podlagi podatkov, s katerimi je le-ta razpolagala v času izvedbe teh ocen (sodba v zadevi *British Airways* in drugi proti Komisiji, navedena zgoraj v točki 48, točka 81; sodbi Sodišča prve stopnje z dne 6. oktobra 1999 v zadevi *Kneissl Dachstein* proti Komisiji, T-110/97, Recueil, str. II-2881, točka 47, in v zadevi *Salomon* proti Komisiji, T-123/97, Recueil, str. II-2925, točka 48).
- 68 Iz tega sledi, da ne more biti dopustno, da se tožeča stranka, če se je udeležila postopka preiskave po členu 88(2) ES, sklicuje na trditve o dejstvih, ki Komisiji niso bila znana in jih ni posredovala med postopkom preiskave. Vendar pa zadevni stranki nič ne preprečuje, da zoper dokončno odločbo ne bi razvila pravnega razloga, ki ga ni uveljavljala v fazi upravnega postopka (glej v tem smislu zgoraj v točki 67 navedeni sodbi *Kneissl Dachstein* proti Komisiji, točka 102, in *Salomon* proti Komisiji, točka 55).
- 69 Ta sodna praksa se nujno ne razteza na vse primere, v katerih se podjetje ni udeležilo postopka preiskave po členu 88(2) ES. Čeprav je uporaba te sodne prakse v določenih, zelo izjemnih primerih izključena, je treba kljub temu ugotoviti, da se v obravnavanem primeru uporablja.
- 70 Treba je spomniti, da tožeča stranka ni izkoristila svoje pravice udeležiti se postopka preiskave, čeprav je nesporno, da je bila v odločbi o začetku formalnega postopka

preiskave večkrat posamično navedena – posebej še v naslovih in v točkah 2.1 in 2.4 te odločbe – in da je bil v tej odločbi izražen dvom v pravilno uporabo vseh za prestrukturiranje hčerinskih družb Lintra določenih pomoči glede na odločbo z dne 13. marca 1996. Prav tako ni sporno, da dejstva, ki jih je Komisija sprejela, navedena v točkah 39 in 40 izpodbijane odločbe, temeljijo na podatkih, ki so jih nemški organi posredovali v okviru postopka preiskave. V teh okoliščinah so trditve tožeče stranke o višini naložb in zneski prejetih pomoči trditve o dejstvih, ki Komisiji niso bila znana v času izdaje izpodbijane odločbe in jih zaradi tega zoper to odločbo ni mogoče prvič navajati pred Sodiščem prve stopnje.

71 Enaka ugotovitev velja za domnevno napačno ugotovljeno dejansko stanje s strani Komisije v zvezi z navedenimi neprilagoditvami programa proizvodnje hčerinskih družb Lintra na tržne razmere in v zvezi s kvalifikacijami in profesionalnimi sposobnostmi direktorjev holding družbe Lintra, v točki 16 izpodbijane odločbe, ne da bi bilo treba preveriti ugovor, ki ga je podala Komisija glede prepozna navajanja teh trditev v repliki. V vsakem primeru je treba ugotoviti, da tudi če gre za napačno ugotovljena dejstva, ti splošni kazatelji nikakor ne vplivajo na odločitev, ki jo je Komisija sprejela v izpodbijani odločbi.

72 Končno je tožeča stranka, kar zadeva pravo in ne zgolj dejansko vprašanje, ali je družba ZEMAG po propadu prvega načrta za prestrukturiranje namesto likvidnostnega posojila prejela likvidnostno pomoč, kot izhaja iz izpodbijane odločbe, na to vprašanje Sodišča prve stopnje zgolj odgovorila, da je to razlikovanje v bistvu povezano z različnimi pojmi, ki jih je uporabljala holding družba Lintra, ni pa pojasnila, kakšne posledice bi ta opredelitev lahko imela na vračilo spornih pomoči. Iz tega sledi, da je ta trditev brezpredmetna.

- 73 Posledično je treba tožbeni razlog, ki se nanaša na napačna dejstva v izpodbijani odločbi, zavrnuti.

Tožbeni razlog, ki se nanaša na domnevno zmoto glede ugotovitve zlorabe pomoči, odobrenih z odločbo Komisije z dne 13. marca 1996 (zadeva T-111/01)

Trditve strank

- 74 Prvič, tožeča stranka v zadevi T-111/01 navaja, da so bile pomoči, ki so ji bile izplačane do leta 1996, uporabljene v skladu z odločbo z dne 13. marca 1996, kot to izhaja iz dokazil, ki jih je BvS posredoval nemškemu organom. Četudi v izpodbijani odločbi ni naveden znesek 3.195.559 DEM, katerega vračilo kot del delnega zneska 22.978.000 DEM se zahteva od tožeče stranke, kar je po mnenju tožeče stranke samo po sebi nezakonito, razčlenitve plačil kažejo na to, da so bila izvedena na podlagi načrta za prestrukturiranje in odobrena z odločbo z dne 13. marca 1996.
- 75 Tako v nasprotju z navedbami Komisije v izpodbijani odločbi tožeča stranka trdi, da delni znesek 22.978.000 DEM ni bil porabljen za plačevanje določenih storitev upravljanja holding družbe Lintra, ampak izključno za financiranje ukrepov prestrukturiranja. Tožeča stranka v zvezi s tem opozarja, da je nemška vlada v svojem sporočilu Komisiji z dne 2. oktobra 2000 navedla storitve, ki jih je holding družba Lintra opravila za hčerinske družbe in so bile namenjene zagotovitvi njihovega prestrukturiranja, ki brez teh storitev naj ne bi bilo mogoče. Tudi če bi bile pomoči uporabljene za plačilo storitev, ki jih je opravila holding družba Lintra, kar

pa ni bil primer, to ne bi pomenilo zlorabe. Tožeča stranka poudarja, da je Komisija poznala strukturo skupine, ki so jo izbrali nemški organi, in je še posebej vedela, da je bila Lintra holding, katere storitve so se po internem razdelitvenem ključu zaračunale njenim hčerinskim družbam. Ker je Komisija izrecno dovolila uporabo pomoči za plačevanje storitev holding družbe Lintra, je bilo treba to pomoč šteti za zajeto z odločbo z dne 13. marca 1996.

76 Drugič, tožeča stranka pravi, da izpodbijana odločba temelji zgolj na predpostavkah glede domnevne zlorabe pomoči in te predpostavke same izhajajo iz ohlapnih navedb nemških organov. Po mnenju tožeče stranke, ki se sklicuje na točko 42 izpodbijane odločbe, se Komisija opira na izjavo Zvezne republike Nemčije, v skladu s katero naj ne bi bilo mogoče izključiti, da so bile pomoči uporabljene za plačevanje storitev holding družbe Lintra. Po mnenju tožeče stranke pa bi bilo treba dokazati, da so se te pomoči dejansko porabile za plačevanje teh storitev.

77 Komisija ponavlja, prvič, da uporaba pomoči s strani holding družbe Lintra na podlagi odločbe z dne 13. marca 1996 ni bila predvidena. To pa tudi ne bi bilo mogoče, saj ta družba ni bila podjetje v težavah. Enako velja za uporabo pomoči s strani hčerinskih družb Lintra za pridobivanje oziroma plačilo storitev holding družbe Lintra. Komisija poudarja, da je po eni strani znesek 22.978.000 DEM ostal na računih holding družbe Lintra, ne da bi nemški organi lahko posredovali natančne podatke o njegovi uporabi, in da bi bilo treba, po drugi strani, od holding družbe Lintra in njenih hčerinskih družb zahtevati vračilo celotnega zneska, saj so bile hčerinske družbe odgovorne za pravilno uporabo tega zneska. Dejstvo, da je Komisija vedela, da je družba Lintra holding, naj ne bi pomenilo, da bi se smele storitve, ki jih opravi ta družba, plačati iz pomoči, ki so bile odobrene za prestrukturiranje hčerinskih družb.

78 Drugič, Komisija ocenjuje, da je tožeča stranka v zvezi s storitvami uprave holding družbe Lintra večkrat sama sebi nasprotovala. Trdila naj bi, da so bile storitve holding družbe Lintra, ki jih je ta opravila za hčerinske družbe, nujne za njihovo prestrukturiranje in jih je bilo zato treba šteti za pomoči, ki so zajete z odločbo z dne 13. marca 1996. Toda čeprav je tožeča stranka te storitve prejela v okviru nepovratnih sredstev, to pomeni brezplačno, vendarle zatrjuje, da je te storitve plačala z dodeljenimi pomočmi. Iz tega po mnenju Komisije sledi, da tožeča stranka tako ne more resno zatrjevati, da je pomoči, katerih vračilo se od nje zahteva, prejela za plačilo. Kot pravi Komisija, je v vsakem primeru treba zahtevati vračilo pomoči, ker se ne da z gotovostjo ugotoviti, da so bile uporabljene v skladu z odločbo z dne 13. marca 1996. Razlog za zahtevo za vračilo naj torej ne bi bil v abstraktni strukturi skupine, ampak v tem, da so bile hčerinske družbe Lintre v skladu z odločbo z dne 13. marca 1996 upravičenci do pomoči.

79 Končno, kar zadeva s strani tožeče stranke zatrjevane domneve, Komisija odgovarja, da se na te predpostavke ni oprla. Izpodbijana odločba namreč ugotavlja le, da nemški organi niso mogli izključiti možnosti, da so hčerinske družbe pomoči dejansko uporabljale za plačilo storitev holding družbe Lintra. Komisija dodaja, da je pomoči porabila holding družba Lintra, vračilo le-teh je treba zahtevati od hčerinskih družb, če so prejele upravljalske storitve holdinga. Če bi tožeča stranka imela dokaze, da teh storitev ni prejela brezplačno, bi morala te dokaze predložiti Komisiji v upravnem postopku, in sicer v odgovor na poziv Komisije k predložitvi pripomb.

Presoja Sodišča prve stopnje

80 Tožeča stranka v zadevi T-111/01 v bistvu zanika, da bi bil delni znesek pomoči v višini 22.978.000 DEM, na čigar podlagi je bil izračunan znesek 3.195.559 DEM,

katerega vračilo se od nje zahteva z izpodbijano odločbo, zlorabljen. Po njenem mnenju so bile te pomoči v skladu z odločbo z dne 13. marca 1996 uporabljene za njeno prestrukturiranje.

- 81 Po mnenju Sodišča prve stopnje je navedeni tožbeni razlog treba obravnavati v dveh korakih. Najprej je treba določiti točen obseg odločbe z dne 13. marca 1996. Takoj nato bo Sodišče prve stopnje v luči te preučitve preverilo, ali bi Komisija v izpodbijani odločbi lahko prišla do zaključka, da je bil znesek pomoči, na čigar podlagi je bil izračunan znesek, katerega vračilo se zahteva od tožeče stranke v zadevi T-111/01, zlorabljen v smislu člena 88(2) ES.

– Obseg odločbe z dne 13. marca 1996

- 82 V odločbi z dne 13. marca 1996 je Komisija najprej z ekonomskega in socialnega vidika preučila posamične položaje osmih hčerinskih družb, med njimi tožeče stranke v zadevi T-111/01, ki jih upravlja holding družba Lintra, in tudi, ali bi bile sposobne preživeti glede na prestrukturiranje, kot so ga načrtovali nemški organi. Poleg tega je poudarila, da so nemški organi neposredno po postopku javnega razpisa za prestrukturiranje in (dokončno) privatizacijo podjetij sprejeli ponudbo za odkup, ki jo je za vsa podjetja oddala družba Emans & Partners GbR, saj so za to ponudbo menili, da je najboljša, še posebej zaradi ohranitve delovnih mest, investicijskega načrta, osebnega udejstvovanja pridobitelja, finančne obveznosti do Treuhandanstalt in možnostmi posameznega podjetja. Treuhandanstalt (kasneje BvS) je potem 100 % poslovnih deležev podjetij v lasti holding družbe Lintra prodal pridobiteljem. Komisija je nato razdelila finančne ukrepe, ki so jih nemški organi načrtovali za prestrukturiranje in privatizacijo tedanjih podjetij skupine Lintra, med njimi pomoči v znesku 970.200.000 DEM, ki so bile nato znižane na 824.200.000 DEM. V svoji analizi o združljivosti pomoči je Komisija na koncu poudarila, da „kljub postopku javnega razpisa [natečaju] ... ni [bilo] mogoče najti investitorja, ki bi [bil] pripravljen prevzeti ekonomsko tveganje prestrukturiranja

zadevnih podjetij brez državnih pomoči“, in „glede na to, da so [bila] podjetja prodana najboljšemu ponudniku, so [bile] v pogodbi o privatizaciji predvidene državne pomoči strogo omejene na najnujnejše, da se podjetjem zagotovi možnost, da ponovno dolgoročno postanejo konkurenčna.“ Komisija je pojasnila, da „so [bila] podjetja v celoti dejavna na rastočih trgih, na katerih ni [bilo] strukturnih presežkov prostih zmogljivosti“ in da „je bila finančna podpora časovno omejena“. Komisija je iz tega sklepala, da „pomoči izpolnjujejo pogoje, ki se zahtevajo pri prestrukturiranju (konkurenčnost, sorazmernost, zmanjšanje zmogljivosti)“.

83 Na koncu svoje preučitve je Komisija po eni strani zaključila, da „če [bi] se skupaj upošteva[le] vse pomoči za prestrukturiranje, [bi] Komisija lahko skleni[la], da so [bile] združljive s skupnim trgom v smislu člena 92(3)(c) Pogodbe ES [...], ker so [bile] strogo omejene na najnujnejše in ker podjetjem nasproti njihovim konkurentom ni [bil] zagotovljen privilegiran položaj.“ Po drugi strani je Komisija tudi zaključila, da „[so bile] obravnavane pomoči, zato ker imajo vsa podjetja sedež v regiji, za katero velja ureditev izjeme po členu 92(3)(c) Pogodbe [...], ob upoštevanju števila in velikosti podjetij, deležnih pomoči, in ker je [bila] paleta njihovih proizvodov široka in tako ni [bil] mogoč sinergijski učinek ter zaradi relativno omejenega zneska pomoči, razglašene za združljive s skupnim trgom v smislu člena 92(3)(c) Pogodbe.“

84 Iz odločbe z dne 13. marca 1996 izhaja, da je bilo do odobrenih pomoči upravičeno osem hčerinskih družb Lintre, vključno s tožečo stranko v zadevi T-111/01, katerih gospodarska in socialna situacija, kot tudi sposobnost preživetja, z izjemo holding družbe Lintra, katere naloga je bila upravljanje skupine s ciljem zagotoviti kar se da hitro prestrukturiranje in privatizacijo hčerinskih družb, je bila posebej opisana na straneh od ena do pet odločbe. Čeprav so bili finančni ukrepi, ki so jih načrtovali nemški organi, namenjeni dokapitalizaciji družb in financiranju ukrepov prestrukturiranja, še posebej z udeležbo BvS pri izgubah, s pomočmi za naložbe in kritjem likvidnostnih potreb holding družbe Lintra, pa z odločbo z dne 13. marca 1996 ni bilo dovoljeno, da bi se pomoči uporabile za financiranje lastnih dejavnosti. Poleg tega dejstvo, da so nemški organi lahko izplačali holding družbi Lintra pomoči kot

del storitev upravljanja skupine Lintra, ne preprečuje, da bi se za hčerinske družbe te skupine štelo, da so iz tega pridobile korist (v tem smislu glej sodbo Sodišča z dne 19. septembra 1985 v združenih zadevah Hoogovens Groep proti Komisiji, 172/83 in 226/83, Recueil, str. 2831, točka 34) in so bile dejansko upravičenci do pomoči, odobrenih z odločbo z dne 13. marca 1996. Zato je Komisija z odločbo z dne 13. marca 1996 odobrila izključno pomoči za prestrukturiranje hčerinskih družb Lintre, vključno s tožečo stranko v zadevi T-111/01.

– Ugotovitev zlorabe zneska pomoči, katerih vračilo se zahteva od tožeče stranke v zadevi T-111/01

⁸⁵ Najprej je treba spomniti, da če Komisija ugotovi, da se pomoč zlorablja, v skladu s členom 88(2) ES odloči, da mora zadevna država članica takšno pomoč odpraviti ali spremeniti v roku, ki ji ga določi.

⁸⁶ Iz člena 88(2) ES v povezavi s členom 1(g) in členom 16 Uredbe št. 659/1999 izhaja, da mora Komisija načeloma dokazati, da je upravičenec do pomoči, ki jih je v skladu s prejšnjo odločbo predhodno odobrila, v celoti ali delno zlorabil. Če tega ne dokaže, je treba za te pomoči šteti, da so zajete z njeno predhodno odločbo o odobritvi. Kljub temu pa sklicevanje člena 16 Uredbe št. 659/1999 na člen 13 Komisijo pooblašča, da v primeru neizpolnitve odredbe o predložitvi podatkov sprejme odločbo o zaključku formalnega postopka preiskave na podlagi razpoložljivih podatkov. Če država članica

ne sporoči dovolj jasne in natančne uporabe pomoči, za katero Komisija na podlagi razpoložljivih podatkov izrazi dvom glede spoštovanja njene predhodne odločbe o odobritvi, lahko Komisija upravičeno ugotovi zlorabo zadevnih pomoči.

87 Poleg tega je v obravnavanem primeru treba spomniti, da je Komisija v obravnavanem primeru v točki 42 izpodbijane odločbe ugotovila:

„Če pomoči, dodeljene skupini Lintra, niso bile uporabljene za namene, določene v odobrenem načrtu za prestrukturiranje, potem niso predmet odločbe z dne 13. marca 1996, na podlagi katere bi morale biti vse pomoči uporabljene neposredno za prestrukturiranje hčerinskih družb Lintre. Uporaba pomoči v [holding] družbi Lintra [...] ni izrecno predvidena niti v načrtu za prestrukturiranje niti v tej odločbi. Sicer pa naj to ne bi bilo nikoli vprašljivo za pomoči za prestrukturiranje, saj ta družba ni bila podjetje v težavah. Tudi uporaba pomoči s strani hčerinskih družb za plačilo storitev [holding družbe] Lintra [...] v načrtu za prestrukturiranje ali v odločbi z dne 13. marca 1996 ni bila izrecno predvidena. Nemški organi so potrdili, da ni mogoče izključiti, da hčerinske družbe pomoči dejansko niso porabile za plačilo storitev te družbe. Dodatno je Nemčija v odgovor na odredbo o predložitvi podatkov v zvezi s skupnimi izdatki [holding družbe] Lintra [...] (stroški za zaposlene, pravni stroški, najemnine za pisarne itd.) predložila zgolj številčne podatke in ni natančno prikazala, katere storitve te družbe so bile za plačila opravljene za katero družbo in kdaj. Ker nemški organi niso bili sposobni za to predložiti zadostnih dokazov, mora Komisija izhajati iz tega, da znesek 34.978.000 DEM, ki ga je zadržala [holding družba] Lintra, ni predmet odločbe z dne 13. marca 1996.“

88 V uvodni izjavi 43 izpodbijane odločbe je sklenila naslednje:

„Del dodeljenih pomoči, ki ga je zadržala [holding družba] Lintra [...], to je 34.978.000 DEM, ni bil porabljen v skladu z določbami odobrenega načrta za prestrukturiranje. Torej ga je upravičenec porabil v nasprotju z odločbo z dne 13. marca 1996, kar je predstavljalo zlorabo pomoči v smislu člena 88(2) [...] ES v povezavi s členom 1(g) Uredbe št. 659/1999. [...]“

89 Kar zadeva delni znesek 22.978.000 DEM, je Komisija v uvodni izjavi 44 izpodbijane odločbe ugotovila, da „nemški organi v odgovoru na odredbo o predložitvi podatkov niso predložili podrobnih dokazov“ glede njegove porabe. Poleg tega je v uvodni izjavi 45 izpodbijane odločbe navedla, da „nemški organi niso prikazali, da je bil znesek razdeljen hčerinskim družbam“, medtem ko je poudarila, da „je na podlagi podatkov, ki jih je prejela od nemških organov [...] [holding družba] Lintra [...] brez dvoma prejela celotni znesek pomoči.“ V skladu s tem je Komisija od holding družbe Lintra in njenih hčerinskih družb zahtevala vračilo celotnega zneska na način, določen v uvodni izjavi 46 izpodbijane odločbe. Po tej uvodni izjavi je Zvezna republika Nemčija od tožeče stranke v zadevi T-111/01 dolžna zahtevati vračilo 3.195.559 DEM.

90 V luči navedenih uvodnih izjav izpodbijane odločbe in na podlagi dokumentov iz spisa je gotovo, da je delni znesek pomoči v višini 22.978.000 DEM zadržala holding družba Lintra. Prav tako je gotovo, da je holding družba Lintra v okviru svojih dejavnosti upravljanja skupine Lintra za hčerinske družbe Lintre opravila različne storitve za plačilo. Vendar pa se v okviru navedenega tožbenega razloga spor med strankama nanaša na vprašanje, ali je Komisija lahko ugotovila, da je bila pri uporabi

zneska 22.978.000 DEM podana zloraba, čeprav ni mogla ugotoviti dejanske porabe tega zneska, ob upoštevanju tega, da ji nemški organi na odredbo z dne 1. avgusta 2000 o predložitvi podatkov niso predložili natančnih dokazov.

- 91 S tem v zvezi je treba spomniti, da preučitev, ki jo mora opraviti Komisija, obsega upoštevanje in oceno kompleksnih ekonomskih dejstev in gospodarskih okoliščin. Ker sodišče Skupnosti s svojo oceno kompleksnih ekonomskih dejstev in okoliščin ne more nadomestiti ocene Komisije, se mora nadzor s strani Sodišča prve stopnje omejiti na preverjanje spoštovanja postopkovnih pravil in pravil za obrazložitev, preveritev vsebinske pravilnosti dejstev, na to, da ni bila storjena očitna napaka pri presoji in da niso bila zlorabljena pooblastila (sodbi Sodišča z dne 29. oktobra 1980 v zadevi Roquette Frères proti Svetu, 138/79, Recueil, str. 3333, točka 25; z dne 15. junija 1993 v zadevi Matra proti Komisiji, C-225/91, Recueil, str. I-3203, točka 25; sodbe Sodišča prve stopnje z dne 15. julija 1994 v zadevi Matra Hachette proti Komisiji, T-17/93, Recueil, str. II-595, točka 104; z dne 8. junija 1995 v zadevi Schöller proti Komisiji, T-9/93, Recueil, str. II-1611, točka 140; v zadevi Skibsværftsforeningen in drugi proti Komisiji, navedena zgoraj v točki 48, točka 170, in z dne 24. oktobra 1997 v zadevi British Steel proti Komisiji, T-243/94, Recueil, str. II-1887, točka 113).
- 92 V obravnavanem primeru pri ugotovitvi Komisije, po kateri je bil pri uporabi zneska 22.978.000 DEM podana zloraba, ni podana očitna napaka pri presoji.
- 93 Komisiji ni mogoče očitati, da je izdala izpodbijano odločbo, čeprav ni bila v položaju, da bi ugotovila dejansko porabo zadevnega zneska. V luči zgornjih navedb v točki 86 je sicer načeloma naloga Komisije, da dokaže, da so bile pomoči, ki jih je predhodno odobrila, zlorabljene, vendar pa mora država članica po odredbi

o predložitvi podatkov Komisiji sporočiti dovolj jasne in natančne uporabe pomoči, in če tega ne stori, lahko Komisija sprejme odločbo o zaključku formalnega postopka preiskave na podlagi razpoložljivih podatkov.

94 Iz dokumentov v spisih izhaja, da nemški organi niso posredovali potrebnih podatkov, čeprav jih je Komisija pozvala, naj predložijo „vse koristne podatke za ugotovitev, kako so se izdatki [holding družbe Lintra] razdelili med posamezne hčerinske družbe“, „natančne podatke o morebitni drugačni dodelitvi zneska [22.978.000 DEM], zadržanega v holdingu, posameznim hčerinskim družbam, to pomeni točne podatke o prometu in vseh pomočeh, ki so jih hčerinske družbe (dejansko) prejele v prvi fazi prestrukturiranja (1994-1996)“, in pa „vse potrebne podatke za presojo, v kolikšni meri so bili prispevki hčerinskih družb skupini financirani iz pomoči“. V svojem dopisu z dne 2. oktobra 2000 v odgovoru na odredbo so se nemški organi namreč omejili na podatek o skupnih številkah v zvezi z razporeditvijo zneska 22.978.000 DEM, ki je ostal na računih holding družbe Lintra, za različne storitve, ki jih je opravila, ne da bi lahko podali natančno razdelitev tega zneska med posamezne hčerinske družbe.

95 V teh okoliščinah si lahko Komisija dejstvo, da je bil znesek 22.978.000 DEM odkrit na računih holding družbe Lintra, razlaga samo na naslednja dva načina: ali holding družba Lintra, kateri je BvS izplačal pomoči za prestrukturiranje v korist hčerinskih družb, zneska 22.978.000 DEM ni prenesla naprej na hčerinske družbe, pri čemer je takšna situacija v nasprotju z odločbo z dne 13. marca 1996, ki odobrava plačilo pomoči za prestrukturiranje hčerinskim družbam Lintre; ali pa so hčerinske družbe holding družbi Lintra plačale nadomestilo za storitve, ki bi sicer lahko bile opravljene za namene prestrukturiranja hčerinskih družb, vendar glede njihove narave, njihovega cilja in časa plačila, nemški organi niso predložili nobenega jasnega dokaza, kar si lahko Komisija razlaga, kot je to navedla v uvodni izjavi 45 v izpodbijane odločbe, da znesek 22.978.000 DEM ni bil prenesen najprej na hčerinske družbe, kar je prav tako v nasprotju z odločbo z dne 13. marca 1996.

- 96 Vsekakor se pomoči pod pogoji iz Uredbe št. 659/1999 lahko opredelijo, kot da so bile predmet zlorabe, če je to mogoče pripisati njihovemu prejemniku.
- 97 V povezavi s tem izhaja iz uvodne izjave 43 v povezavi z uvodno izjavo 44 izpodbijane odločbe, da je Komisija menila, da je celotna skupina Lintra kot prvotni prejemnik z odločbo z dne 13. marca 1996 odobrenih pomoči tisti prejemnik, ki se mu lahko pripiše zloraba zneska 22.978.000 DEM. Vendar pa, kot je bilo ugotovljeno zgoraj v točki 84, so bile lahko prvotni prejemniki pomoči, odobrenih z odločbo z dne 13. marca 1996, samo hčerinske družbe Lintre, ne pa skupina kot celota. Ker pa je znesek 22.978.000 DEM ostal na računih holding družbe Lintra, je lahko Komisija ob upoštevanju podatkov, ki jih je imela na razpolago v času sprejema izpodbijane odločbe, pravilno ugotovila, da te pomoči niso bile uporabljene v skladu z odločbo z dne 13. marca 1996.
- 98 Končno Komisiji pred izdajo izpodbijane odločbe v nasprotju s trditvami tožeče stranke ni bilo treba opraviti nobenih nadzorov na kraju samem v skladu s členom 22(1) Uredbe št. 659/1999.
- 99 Treba je spomniti, da mora po tej določbi „če Komisija resno dvomi o izpolnjevanju odločb o nenasprotovanju, pozitivnih odločb ali pogojnih odločb za individualno pomoč, zadevna država članica, potem ko je imela možnost predložiti svoje pripombe, dovoliti Komisiji nadzorne obiske na kraju samem“. Člen 22(1) Uredbe št. 659/1999 je treba razlagati ob upoštevanju njene uvodne izjave 20, po kateri „je nadzor na kraju samem primeren in uporaben instrument, predvsem v primerih, ko je možno, da je prišlo do zlorabe pomoči“.

- 100 V obravnavanem primeru Sodišče prve stopnje meni, da je dovolj ugotovitev, da Komisija po odgovoru nemških organov z dne 2. oktobra 2000 na odredbo z dne 1. avgusta 2000 v zvezi z obema zgoraj v točki 95 prikazanima možnostma ni mogla imeti več resnega dvoma v to, da njena odločba z dne 13. marca 1996 glede uporabe zneska 22.978.000 DEM ni bila upoštevana. Glede na to ni bila zavezana opraviti nadzora na kraju samem, da bi ugotovila, ali je bila odločba z dne 13. marca 1996 upoštevana.
- 101 Zaradi vseh teh razlogov tožbenemu razlogu domnevne napake pri ugotovitvi zlorabe pomoči, odobrenih z odločbo Komisije z dne 13. marca 1996, ne more biti ugodeno.

Skupni tožbeni razlog, ki se nanaša na napačno določitev upravičencev do spornih pomoči s strani Komisije

Trditve strank

– V zadevi T-111/01

- 102 Tožeča stranka se v zadevi T-111/01 sklicuje na to, da je Zvezna republika Nemčija pomoči, odobrene z odločbo Komisije z dne 13. marca 1996, izplačala neposredno holding družbi Lintra. Tožeča stranka je tako, kot sicer vse ostale hčerinske družbe Lintra, pomoči prejela zgolj posredno. To ugotovitev je po mnenju tožeče stranke potrdila Komisija sama. V svoji odredbi z dne 1. avgusta 2000, ki jo je naslovila na nemške organe, je Komisija namreč pripoznala, da glede na predložene podatke ni moč soditi, da je bil znesek 34.978.000 DEM prenesen na hčerinske družbe. V skladu

s tem je po mnenju tožeče stranke lahko zgolj holding družba Lintra zavezana za vračilo spornih pomoči. Sicer pa tožeča stranka Sodišče prve stopnje poziva, naj preveri, ali niso morebiti edini delničar Lintre med leti 1994 in 1997, kot tudi BvS in Zvezna republika Nemčija sama, zavezani za vračilo pomoči.

- 103 Tožeča stranka tudi izpodbija sprejeto solidarno odgovornost holding družbe Lintra in njenih hčerinskih družb v izpodbijani odločbi. Za tako solidarno odgovornost naj ne bi bilo pravne podlage in iz tega izpeljuje sprejem „obrnjene odgovornosti skupine“, po kateri naj bi bila hčerinska družba odgovorna za obveznosti svoje družbe matere. Tožeča stranka pa pravi, da ta ne obstaja niti po nemškem pravu niti, kolikor ji je znano, po pravu Skupnosti. Sicer naj bi Komisija tako solidarno odgovornost sprejela sama zaradi poenostavitve glede na insolventnost, v kateri je holding družba Lintra.
- 104 Komisija odgovarja, da je odločba z dne 13. marca 1996 kot prejemnike odobrenih pomoči navajala hčerinske družbe Lintre. Posledično, kot pravi Komisija, so te hčerinske družbe soodgovorne za pravilno uporabo pomoči. Tako Komisija ni samovoljno odredila, da se vračilo zlorabljenih pomoči, če ga ni mogoče zahtevati od holding družbe Lintra, zahteva tudi od njih. V zvezi s tem Komisija pojasnjuje, da se zdi, da je v obravnavanem primeru, glede na to, da nemški organi niso mogli posredovati nobenih zanesljivih podatkov o cilju dodeljenih pomoči, solidarna odgovornost vseh hčerinskih družb neizogibno potrebna.
- 105 Po mnenju Komisije tožeča stranka tako ne odgovarja za obveznosti, ki jih ima družba mati na podlagi „obrnjene odgovornosti skupine“, ampak na podlagi svoje obveznosti, ki jo ima kot prejemnica pomoči. Kot meni Komisija, je edini razlog, zakaj je v izpodbijani odločbi predvidena solidarna odgovornost, v tem, da Komisija glede na poznavanje strukture skupine in načrtovanega usmerjanja pomoči preko holding družbe Lintra ne bi mogla izključiti, da se pomoči delno nahajajo na računih holding družbe Lintra. Komisija dodaja, da v nobenem primeru ni pomembno, ali je

pravni položaj, opisan v odgovoru na tožbo, „nemškemu pravu tuj“, saj se pravo Skupnosti ne presoja v luči nacionalnega pravnega reda. Komisija nadalje poudarja, da prošnja, ki jo je tožeča stranka naslovila na Sodišče prve stopnje, in sicer da naj preveri, ali je mogoče zahtevati vračilo pomoči od Zvezne republike Nemčije ali BvS, nima smisla, in da je vprašanje, ali bi edini delničar holding družbe Lintra moral biti zavezan za vračilo, vprašanje nacionalnega prava.

– V zadevi T-133/01

¹⁰⁶ Tožeča stranka v zadevi T-133/01 trdi, da je Komisija zlorabila pooblastilo za odločanje po prostem preudarku ali diskrecijsko pravico s tem, da je naložila, da se od nje zahteva vračilo. Po njenem mnenju je pomoči prejela zgolj holding družba Lintra. Z odločbo z dne 13. marca 1996 je poleg tega Komisija odobrila pomoči za ukrepe prestrukturiranja v povezavi s privatizacijo holding družbe Lintra. Tožeča stranka v takih okoliščinah ugovarja zoper solidarno odgovornost holding družbe Lintra in njenih hčerinskih družb v izpodbijani odločbi, kar zadeva delni znesek 22.978.000 DEM, in tudi zoper svojo delno odgovornost (v znesku 4.077.000 DEM), ki se nanaša na vračilo pomoči v obliki likvidnostnih posojil. V tem smislu tožeča stranka trdi, da v poštev za vračilo ne pride niti delno vračilo zneska 4.077.000 DEM, kot je določeno v izpodbijani odločbi, za katerega pa sicer tako ne ve, kako ga je Komisija sploh določila.

¹⁰⁷ Komisija se najprej sklicuje na to, da so bili po odločbi z dne 13. marca 1996 upravičenci do odobrenih pomoči osem hčerinskih družb Lintre. Iz tega naslova so odgovorne za pravilno uporabo pomoči.

- 108 Nadalje ponavlja, da mora Komisija, ko ugotovi, da so pomoči nezdržljive s skupnim trgov, ukazati njihovo vračilo. V tem smislu Komisija po členu 14 Uredbe št. 659/1999 ne odloča po prostem preudarku. Cilj vzpostavitve prejšnjega stanja, ki mu služi obveznost države, da odpravi pomoč, je dosežen, ko prejemnik pomoč vrne, po potrebi skupaj z zamudnimi obrestmi.
- 109 Kar zadeva delni znesek 12.000.000 DEM, Komisija pravi, da ta znesek ni bil predmet odločbe o odobritvi z dne 13. marca 1996 in ga je zaradi tega treba vrniti. S tem v zvezi Komisija ponavlja, da so bile pomoči, odobrene z odločbo z dne 13. marca 1996, namenjene skupini, ki jo sestavljajo hčerinske družbe, s ciljem skupnega prestrukturiranja in privatizacije. Vendar je po mnenju Komisije bil znesek 12.000.000 DEM izplačan v časovnem obdobju od aprila do junija 1997 po propadu prvega prestrukturiranja in v času, ko je bila skupina tako rekoč znova podržavljena, ker je nadzor nad njo prevzela ponovno BvS. V teh okoliščinah Komisija meni, da znesek 12.000.000 DEM očitno ni mogel biti predmet odločbe z dne 13. marca 1996 in se tako popolnoma upravičeno zahteva njegovo vračilo.
- 110 Končno se Komisija, kar zadeva solidarno odgovornost, sklicuje, da je le-ta v izpodbijani odločbi predvidena zgolj zaradi tega, ker ni mogla izključiti, da se državne pomoči delno nahajajo na računih holding družbe Lintra. V nasprotju s trditvami tožeče stranke Komisija pojasnjuje, da tožeča stranka za obveznosti holding družbe Lintra ne odgovarja. Ravno nasprotno, odgovarja holding družba kot solidarni dolžnik za obveznosti hčerinskih družb.

Presoja Sodišča prve stopnje

- 111 Uvodoma je treba spomniti, da mora Komisija po pravu Skupnosti, če ugotovi, da so pomoči nezdržljive s skupnim trgov, zadevni državi članici ukazati, da od

prejemnikov zahteva vračilo teh pomoči (sodbe Sodišča z dne 12. julija 1973 v zadevi Komisija proti Nemčiji, 70/72, Recueil, str. 813, točka 20; z dne 8. maja 2003 v združenih zadevah Italija in SIM 2 Multimedia proti Komisiji, C-328/99 in C-399/00, Recueil, str. I-4035, točka 65, in z dne 29. aprila 2004 v zadevi Nemčija proti Komisiji, C-277/00, Recueil, str. I-3925, točka 73).

- 112 Odprava nezakonite pomoči z njenim vračilom je logična posledica ugotovitve njene nezakonitosti in ima za cilj vzpostavitev prejšnjega stanja (zgoraj v točki 111 navedena sodba v zadevi Nemčija proti Komisiji, točka 74).
- 113 Ta cilj je dosežen, ko prejemniki ali z drugimi besedami podjetja, ki so imela od pomoči dejansko korist, zadevne pomoči vrnejo, po potrebi skupaj z zamudnimi obrestmi. S tem vračilom namreč prejemnik izgubi prednost, ki jo je imel v primerjavi s svojimi konkurenti na trgu in se ponovno vzpostavi položaj, kakršen je bil pred izplačilom pomoči (glej v tem smislu sodbi Sodišča z dne 4. aprila 1995 v zadevi Komisija proti Italiji, C-350/93, Recueil, str. I-699, točka 22; z dne 3. julija 2003 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-457/00, Recueil, str. I-6931, točka 55, in zgoraj v točki 111 navedeno sodbo Nemčija proti Komisiji, točka 75).
- 114 Zato je glavni cilj vračila nezakonito izplačane pomoči odprava izkrivljene konkurence, ki je bila povzročena s konkurenčno prednostjo, nastalo z neupravičeno pomočjo (zgoraj v točki 111 navedena sodba v zadevi Nemčija proti Komisiji, točka 76).
- 115 Načeloma za vračilo pomoči, izplačanih s strani države, ki so na podlagi odločbe Komisije v skladu s členom 88(2) ES in členom 1(g) Uredbe št. 659/1999 opredeljene, kot da so bile predmet zlorabe, ne more veljati nič drugega. V tem smislu zadošča ugotovitev, da člen 16 Uredbe št. 659/1999 zlasti določa, da se

člen 14 iste uredbe, kolikor nalaga, da se od prejemnika pridobi vračilo pomoči, ki je bila razglašena kot nezakonita, smiselno uporablja v primeru zlorabe pomoči. Zato se vračilo zlorabljene pomoči načeloma zahteva od podjetja, ki je od nje imelo dejansko korist, da se odpravi izkrivljena konkurenca, ki je bila povzročena s konkurenčno prednostjo, povzročeno s to pomočjo.

- 116 Ob upoštevanju teh poudarkov je treba preveriti zakonitost odredbe o vračilu spornih pomoči v členu 3 izpodbijane odločbe. Sodišče prve stopnje bo tako v prvi vrsti preverilo zakonitost odločbe za vračilo delnega zneska pomoči v višini 22.978.000 DEM, ki je bil istočasno naslovljen na družbo Saxonia Edelmetalle do zneska v višini 3.195.559 DEM in na družbo ZEMAG do zneska v višini 2.419.271 DEM. V drugi vrsti bo Sodišče prve stopnje preverilo odločbo za vračilo zneska 12.000.000 DEM, ki je bil naslovljen na družbo ZEMAG do zneska v višini 4.077.000 DEM.

– Odločba o vračilu spornih pomoči v zvezi z delnim zneskom pomoči v višini 22.978.000 DEM v členu 3 izpodbijane določbe (zadevi T-111/01 in T-133/01)

- 117 Najprej je treba poudariti, da kot je bilo ugotovljeno pri preučitvi predhodnega, s strani tožeče stranke v zadevi T-111/01 uveljavljenega tožbenega razloga, Komisija ni napravila očitne napake pri presoji, ko je menila, da je bil delni znesek pomoči 22.978.000 DEM zlorabljen. Poleg tega tožeča stranka v zadevi T-133/01 ni resno izpodbijala presoje Komisije v zvezi z zlorabo tega zneska, kolikor se ta nanaša nanjo.

- 118 Poleg tega je treba spomniti, da je Komisija v uvodni izjavi 44 izpodbijane odločbe po eni strani ugotovila:

„Ker je bila pomoč prvotno dodeljena skupini Lintra kot celoti in ker ta skupina ne obstaja več, Komisija ni dolžna, da razišče, v kakšnem obsegu so imela od nje korist posamezna podjetja znotraj skupine. Posledično mora biti obveznost vračila naložena vsem podjetjem, ki so na dan dodelitve pomoči sestavljala skupino.“

- 119 Poleg tega je Komisija po drugi strani v uvodni izjavi 45 izpodbijane odločbe navedla:

„Na podlagi podatkov, prejetih od nemških organov, je [holding] družba Lintra [...] brez dvoma prejela celoten znesek pomoči. V zvezi z 22.978.000 DEM nemški organi niso dokazali, da je bil znesek prenesen naprej na hčerinske družbe. V teh okoliščinah je treba vračilo celotnega zneska zahtevati od [holding] družbe Lintra [...] in njenih hčerinskih družb.“

- 120 Komisija je nato obrazložila način vračila zneska 22.978.000 DEM s strani hčerinskih družb Lintre na podlagi razdelilnega ključa, katerega podlaga je bila intenzivnost pomoči, ki so jih ta podjetja prejela in ki so bile z izpodbijano odločbo razglašene kot uporabljene v skladu z odločbo z dne 13. marca 1996.

- 121 V izpodbijani odločbi je Komisija ob pomanjkanju nasprotnih podatkov s strani nemških organov morala ugotoviti, da znesek 22.978.000 DEM, ki je ostal na računih holding družbe Lintra, ni bil prenesen naprej na hčerinske družbe. Kot je bilo

prikazano zgoraj v točki 64, je Komisija v svojih pisanjih prav tako potrdila, da vračila zneska 22.978.000 DEM od tožečih strank ni naložila zaradi nezakonite uporabe tega zneska s strani hčerinskih družb, ampak zaradi tega, ker je ostal pri holding družbi Lintra.

122 V teh okoliščinah je treba izhajati iz tega, da Komisija Zvezni republiki Nemčiji ne bi smela naložiti, da od tožečih strank zahteva vračilo zneskov, navedenih v drugi tabeli člena 3 izpodbijane odločbe, saj ta podjetja po izpodbijani odločbi sami in tudi glede na pisanja Komisije niso bila prejemniki zneska 22.978.000 DEM, saj niso imela dejanske koristi od tega zneska, ki je bil predmet zlorabe.

123 Ta ocena ni vprašljiva niti ob upoštevanju ugotovitve v uvodni izjavi 44 izpodbijane odločbe, da so bile pomoči v skladu z odločbo z dne 13. marca 1996 prvotno dodeljene skupini Lintra kot celoti in Komisiji v skladu s tem ni treba preiskovati, v kakšnem obsegu so morda posamezna podjetja znotraj skupine lahko imela koristi od te pomoči. Zadošča namreč navesti, da če je, kot je bilo opisano zgoraj v točki 84, pomoči, ki jih je BvS izplačal preko holding družbe Lintra, prejela skupina Lintra, da pa prvotni prejemnik pomoči ni bila skupina Lintra, sestavljena iz hčerinskih družb in holding družbe Lintra, ampak so to morale biti le hčerinske družbe za namen njihovega prestrukturiranja in privatizacije. Nadalje je treba poudariti, da je Komisija z navedbo zlasti v uvodni izjavi 42 izpodbijane odločbe, da naj bi uporaba pomoči s strani holding družbe Lintra ne bila niti malce vprašljiva, saj ni šlo za podjetje v težavah, sama priznala, da skupina kot taka ni bila tista, ki bi morala biti prvotni prejemnik pomoči, odobrenih z odločbo z dne 13. marca 1996. Pod temi pogoji je tako premisa, na katero je Komisija oprla oceno, da ni dolžna raziskati v kakšnem obsegu je posamezno podjetje iz skupine lahko imelo korist od zneska 22.978.000 DEM, napačna.

- 124 Kljub temu je treba navesti, da Komisija ob upoštevanju okoliščin obravnavanega primera v izpodbijani odločbi ni bila dolžna določiti, v kakšnem obsegu je vsako podjetje imelo koristi od zneska 22.978.000 DEM, ampak se je lahko omejila na to, da je nemške organe pozvala, da zahtevajo vračilo teh pomoči od njihovega prejemnika oziroma prejemnikov, to pomeni od podjetja oziroma podjetij, ki so imela od njih dejansko korist. Tako bi bila torej naloga Zvezne republike Nemčije, da v okviru njenih obveznosti do Skupnosti zahteva vračilo zadevnega zneska. Če država članica pri izvajanju odločbe za vračilo naleti na nepredvidene težave, je treba opozoriti, da lahko te težave predloži v presojo Komisiji; v tem primeru morata z dolžnostjo lojalnega sodelovanja Komisija in država članica v skladu zlasti s členom 10 ES sodelovati v dobri veri, da bi ob popolnem upoštevanju določb Pogodbe, še posebej tistih o pomočeh, premagali težave (glej zlasti sodbi Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi Italija proti Komisiji, C-303/88, Recueil, str. I-1433, točka 58, in z dne 13. junija 2002 v zadevi Nizozemska proti Komisiji, C-382/99, Recueil, str. I-5163, točka 50).
- 125 Toda Komisija ob pomanjkanju bolj točnih podatkov in glede na dejstvo, da se je znesek pomoči nahajal na računih holding družbe Lintra, ni upravičena avtomatično naložiti dolžnosti vračila spornih pomoči tožečima strankama zgolj zaradi tega, ker sta bili navedeni kot prvotni prejemnici pomoči, odobrenih z odločbo z dne 13. marca 1996, kot je to zatrjevala v svojih pisanjih. Takšen pristop je namreč v nasprotju s pravilom, po katerem mora podjetje, ki je imelo dejansko korist od zlorabljenih pomoči, povrniti prednost, ki jo je pridobilo na podlagi pomoči.
- 126 Zato je Komisija neupravičeno zahtevala, da se od družbe Saxonia Edelmetalle pridobi vračilo zneska 3.195.559 DEM in od družbe ZEMAG vračilo zneska 2.419.271 DEM.
- 127 Iz tega izhaja, da je treba člen 3 izpodbijane odločbe razglasiti za ničnega, v kolikor Zvezni republiki Nemčiji nalaga, da od tožeče stranke v zadevi T-111/01 zahteva vračilo zneska 3.195.559 DEM in od tožeče stranke v zadevi T-133/01 vračilo zneska 2.419.271 DEM.

– Odločba o vračilu spornih pomoči v zvezi z delnim zneskom 12.000.000 DEM v členu 3 izpodbijane odločbe (zadeva T-133/01)

128 Uvodna izjava 29 izpodbijane odločbe pravi:

„Vsota 12 milijonov DEM je bila po (znanem) propadu prvega prestrukturiranja v obliki likvidnostnih posojil hčerinskim družbam Lintre dodeljena za nadaljevanje prestrukturiranja [...] S temi sredstvi so se poplačali neplačani računi in sredstva so bila dodeljena aprila in junija 1997 tistim hčerinskim družbam, za katere se je zdelo, da je drugo prestrukturiranje mogoče. Ker je bila ta pomoč zagotovljena s strani BvS po znanem propadu prvega prestrukturiranja skupine Lintra in za pripravo drugega prestrukturiranja, očitno ni predmet odločbe z dne 13. marca 1996.“

129 V skladu z uvodno izjavo 45 izpodbijane odločbe se lahko znesek 12.000.000 DEM „nedvomno pripiše hčerinskim družbam, katerim je bil zagotovljen po ugotovitvi, da je propadlo prvo prestrukturiranje skupine Lintra.“ Izhajajoč iz podatkov, ki so ji posredovali nemški organi, je treba vračilo 12.000.000 DEM zahtevati od posameznih zadevnih hčerinskih družb po tabeli, ki jo vsebuje ista uvodna izjava in ki je ponovno podana v členu 3 izpodbijane odločbe.

130 Nadalje je treba navesti, da tožeča stranka v zadevi T-133/01 ne izpodbija, da so bile sporne pomoči, kot je to sprejeto v izpodbijani odločbi, predmet zlorabe. Glede na dopis nemških organov z dne 10. marca 2000, naslovljen na Komisijo, znesek 12.000.000 DEM celo ni bil predmet odločbe Komisije z dne 13. marca 1996. Nemški organi temu stališču niso nasprotovali v svojem dopisu z dne 2. oktobra 2000 kot

odgovor na odredbo z dne 1. avgusta 2000. Tako je treba ugotoviti, da je Komisija ob sprejemu izdaje izpodbijane odločbe upravičeno menila, da znesek 12.000.000 DEM ni bil predmet odločbe z dne 13. marca 1996 in je bil nezakonit, saj Komisiji ni bil uradno priглаšen.

131 Vendar pa tožeča stranka v zadevi T-133/01 po eni strani izpodbija ugotovitev, da je prejela del zneska 12.000.000 DEM, katerega vračilo nalaga Komisija, in po drugi strani sprašuje, kako je bil določen znesek 4.077.000 DEM, ki se zahteva od nje.

132 Na vprašanje, ali je družba ZEMAG imela dejansko korist od dela zneska 12.000.000 DEM, katerega vračilo nalaga Komisija, je po mnenju Sodišča prve stopnje glede na podatke, s katerimi je Komisija razpolagala v času izdaje izpodbijane odločbe, treba odgovoriti pritrdilno.

133 V zvezi s tem je treba navesti, da so nemški organi v zgoraj navedenem dopisu z dne 10. marca 2000 potrdili, da je bil znesek 12.000.000 DEM izplačan hčerinskim družbam v aprilu in juniju 1997, ker se je za ta podjetja predvidela druga privatizacija. Nemški organi so v prilogi tega dopisa predstavili „prvotno razdelitev teh sredstev“ med zadevne hčerinske družbe. Družba ZEMAG se je v tabeli, ki je bila priložena dopisu z dne 10. marca 2000, pojavila trikrat, pri čemer je bila postavljena ob razne zneske v skupnem seštevku 4.077.000 DEM.

134 Dne 1. avgusta 2000 je Komisija v skladu s členom 10(3) Uredbe št. 659/1999 pozvala Zvezno republiko Nemčijo, da „predloži vse koristne podatke, da bo lahko

ugotovila, kako so bili izdatki holding [družbe Lintra] razdeljeni med posamezne hčerinske družbe“. Komisija je poleg tega navedla, da je ob pomanjkanju dokazov, podatkov, izraženih s številkami in upoštevnihi dokumentov, koristnih za presojo zakonitosti pomoči, morala izdati odločbo na podlagi razpoložljivih elementov.

- 135 Nemški organi so na odredbo z dne 1. avgusta 2000 odgovorili z dopisom z dne 2. oktobra 2000, ki mu je bilo priloženo poročilo revizorja. Po teh podatkih se 7.910.000 DEM (od delnega zneska 12.000.000 DEM) pripiše hčerinskim družbam, kar ustreza dejanski uporabi pomoči. Glede družbe ZEMAG sinoptična tabela, ki so jo posredovali nemški organi (prav tako zajeta v poročilu revizorja), navaja znesek 107.000 DEM, ki se pripiše tej družbi. Za preostanek 4.090.000 DEM (12.000.000 – 7.910.000) so nemški organi navedli, da je bilo treba ta znesek pripisati sami holding družbi Lintra, saj je bil delno (v višini 421.000 DEM) porabljen za druge privatizacijske aktivnosti v letu 1998 in delno (3.669.000 DEM) za financiranje materialnih stroškov in stroškov zaposlenih holding družbe Lintra. Nemški organi so tudi dodali, da so znesek, ki se pripiše hčerinskim družbam, Komisiji priglasili v okviru drugega kroga privatizacije zadevnih podjetij.
- 136 Iz zgoraj navedenih podatkov, ki so jih nemški organi naslovili na Komisijo, izhaja, da bi ta lahko takrat, ko je izdala izpodbijano odločbo, sklepala, da je imela družba ZEMAG dejansko korist od dela delnega zneska 12.000.000 DEM, ki je bil opredeljen, kot da je bil predmet zlorabe.
- 137 Vendar pa Sodišče prve stopnje, kar zadeva trditev tožeče stranke, da ni bilo zadostne obrazložitve v zvezi z vračilom zneska 4.077.000 DEM, meni, da je ta očitek zaradi naslednjih razlogov utemeljen.

- 138 Treba je spomniti, da po ustaljeni sodni praksi obrazložitev odločbe izpolni zahteve člena 253 ES le, če je prilagojena naravi zadevnega pravnega akta in jasno in nedvomno izraža presojo organa Skupnosti, ki je izdal pravni akt, tako da zadevne stranke iz njega razberejo razloge za izdan ukrep in lahko sodišče Skupnosti izvaja svoj nadzor. V obrazložitvi ni treba navesti vseh dejanskih ali pravnih vidikov, ki so bili upoštevani, ampak se mora ta presoja ne zgolj glede na njeno besedilo, ampak tudi glede na njen kontekst in vsa pravna pravila, ki zadevno področje urejajo (sodbi Sodišča z dne 29. februarja 1996 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-56/93, Recueil, str. I-723, točka 86, in z dne 12. decembra 2002 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-5/01, Recueil, str. I-11991, točka 68; zgoraj v točki 48 navedena sodba Sodišča prve stopnje Skibsværftsforeningen in drugi proti Komisiji, točka 230, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 16. decembra 1999 Acciaierie di Bolzano proti Komisiji, T-158/96, Recueil, str. II-3927, točka 167).
- 139 V obravnavanem primeru v uvodni izjavi 45 izpodbijane odločbe edini razlog za obveznost, ki je bila naložena Zvezni republiki Nemčiji, da zahteva vračilo zneska 4.077.000 DEM od družbe ZEMAG, temelji na podatkih, ki „so jih posredovali nemški organi“.
- 140 Vendar je na podlagi konteksta, v katerem je bila izpodbijana odločba izdana, takšno utemeljitev treba šteti za nezadostno.
- 141 Kot je bilo ugotovljeno v točki 133 so nemški organi v svojem zgoraj navedenem dopisu z dne 10. marca 2000 izrecno navedli, da so v podatkih, ki so jih posredovali Komisiji, predstavili samo „prvotno razdelitev“ zneska 12.000.000 DEM med hčerinske družbe. V svojem dopisu z dne 2. oktobra 2000 so nemški organi v odgovor na odredbo z dne 1. avgusta 2000, da predložijo „vse koristne podatke, da

bo Komisija lahko ugotovila, kako so bili izdatki holding [družbe Lintra] razdeljeni na posamezne hčerinske družbe“, predložili zgoraj v točki 135 navedene izračune, po katerih se znesek 107.000 DEM [od delnega zneska 12.000.000 DEM] pripiše družbi ZEMAG, kar po mnenju nemških organov ustreza „dejanski uporabi pomoči“.

142 Na vprašanje Sodišča prve stopnje, kateri so razlogi, da je bil znesek 4.077.000 DEM pripisan družbi ZEMAG v členu 3 izpodbijane odločbe, je Komisija dejala, da se iz podatkov, ki so jih nemški organi posredovali v odgovor na odredbo z dne 1. avgusta 2000, ni dalo razbrati, kako je bil izračunan preostali znesek 107.000 DEM, sestavljen iz terjatev, ki temeljijo na plačilih, ki jih je holding družba Lintra izvedla v korist hčerinskih družb, in iz terjatev, ki jih domnevno imajo hčerinske družbe do holdinga. Nemški organi določenega podatka, izraženega s številkami, tudi niso podrobneje obrazložili. Komisija je dodala, da ni sporno, da je treba zahtevati vračilo celotnega likvidnostnega posojila v višini 12.000.000 DEM, in da je bila razdelitev, kot so jo nemški organi navedli v dopisu z dne 10. marca 2000 v pomanjkanju bolj točnih in razumljivejših podatkov podlaga za odločbo Komisije o vračilu.

143 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je Komisija odredila vračilo zneska 4.077.000 DEM od družbe ZEMAG, ne da bi dokazala ali vsaj pojasnila, zakaj je zahtevala ta znesek.

144 Seveda je res, da mora, kot trdi Komisija, biti cilj vračila zneska 12.000.000 DEM dosežen. Vendar je treba pojasniti, da podrobnosti razdelitve teh pomoči med dejanske prejemnike ni mogoče ugotoviti brez zadostne obrazložitve v izpodbijani odločbi in tudi ne le na podlagi domneve.

145 S tem v zvezi lahko Komisija v okviru odredbe, ki jo je izdala na podlagi člena 10(3) Uredbe št. 659/1999 v skladu s členom 13(1) te uredbe „v primeru, če država članica ne upošteva odredbe o posredovanju podatkov“, sprejme odločbo o zaključku formalnega postopka preiskave na podlagi razpoložljivih podatkov, vendar ni oproščena obveznosti, da v pravno zadostni meri navede razloge, zakaj meni, da podatki, ki jih je država članica posredovala v odgovor na odredbo, ne morejo biti sprejeti za dokončno odločbo, ki jo namerava sprejeti. Takšna situacija namreč ne more biti obravnavana enako kot tista, v katerih država članica Komisiji ne posreduje nobenih podatkov v odgovor na odredbo, sprejeto po členu 10(3) Uredbe št. 659/1999, in v kateri je lahko obrazložitev omejena na navedbo, da se država ni odzvala na odredbo. V obravnavanem primeru je bila Komisija torej zavezana, da v izpodbijani odločbi navede, kateri so razlogi, zaradi katerih je menila, da za namene določitve zneska pomoči, ki ga mora vrniti družba ZEMAG, ni mogla upoštevati podatkov, ki so jih nemški organi posredovali v odgovor na odredbo z dne 1. avgusta 2000.

146 Poleg tega je treba opozoriti, da je Zvezna republika Nemčija v svojem dopisu z dne 2. oktobra 2000, navedenem zgoraj v točki 135, pozornost Komisije usmerila na ponovno prigrasitev pomoči, ki so bile zadevnim hčerinskim družbam dodeljene v okviru njihovega drugega prestrukturiranja, kar je sicer omenjeno v uvodni izjavi 41 izpodbijane odločbe. Vendar bi morala Komisija ob izdaji izpodbijane odločbe vedeti, da je sklenila, da bo dne 1. februarja 2001, se pravi približno dva meseca pred izdajo izpodbijane odločbe, uvedla formalni postopek preiskave v zvezi s pomočmi za prestrukturiranje družbi ZEMAG, katerega besedilo je vključeno v zahtevo za oddajo stališča, objavljeno v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* (UL C 133, str. 3), v kateri je v zvezi z zneskom pomoči, ki so bile tej družbi dodeljene od 1. januarja 1997, pojasnila, da „je znesek pomoči 107.000 DEM ocenjen v okviru odločbe v zadevi C-41/99, Lintra Beteiligungsholding GmbH“, to pomeni v okviru postopka, ki je vodil do izdaje izpodbijane odločbe. V teh okoliščinah je bila Komisija tista, ki bi morala obrazložiti razliko med zneskom, ki je bil pripisan družbi ZEMAG, in tistim, ki ga je sprejela v izpodbijani odločbi.

147 Zato je obrazložitev, na kateri temelji izpodbijana odločba, nezadostna glede na člen 253 ES, v kolikor se nanaša na obveznost Zvezne republike Nemčije, da od družbe ZEMAG zahteva vračilo pomoči v znesku 4.077.000 DEM.

148 V luči zgoraj navedenega se člen 3 izpodbijane odločbe razglasi za ničnega, v kolikor Zvezni republiki Nemčiji nalaga, da, prvič, od tožeče stranke v zadevi T-111/01 zahteva vračilo pomoči skupaj s pripadajočimi obrestmi v višini 3.195.559 DEM in, drugič, od tožeče stranke v zadevi T-133/01 zahteva vračilo pomoči v višini 6.496.271 DEM skupaj s pripadajočimi obrestmi.

149 V teh okoliščinah ni treba obravnavati skupnega tožbenega razloga tožečih strank, ki se nanaša na samovoljni značaj razdelilnega ključa, po katerem je bilo vračilo delnega zneska 22.978.000 DEM razdeljeno med hčerinske družbe, saj je bila odločba o vračilu spornih, na podlagi navedenega zneska izračunanih pomoči, kar zadeva tožeči stranki, razglašena za nično. Tudi skupnega tožbenega razloga glede napake pri pripisu obveznosti vračila spornih pomoči zaradi prodaje posameznih deležev tožeče stranke v zadevi T-111/01 in tožeče stranke v zadevi T-133/01 ni treba obravnavati, saj je bila odredba o vračilu spornih pomoči v obeh zadevah razglašena za nično.

Stroški

150 V skladu s členom 87(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje se stranki, ki s svojim zahtevkom ni uspela, naloži plačilo stroškov. Ker Komisija z večino svojih predlogov

ni uspela, se ji v skladu s predlogi tožečih strank naloži plačilo stroškov postopka, skupaj s stroški postopka za izdajo začasne odredbe v zadevi T-111/01.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (prvi razširjeni senat)

razsodilo:

1. Člen 3 Odločbe Komisije 2001/673/ES z dne 28. marca 2001 o državni pomoči Nemčije v korist EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG (sedaj Lintra Beteiligungsholding GmbH, skupaj z družbami Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH in Gothaer Fahrzeugwerk GmbH) se razglasi za ničnega, v kolikor od Zvezne republike Nemčije zahteva vračilo zneska 3.195.559 DEM, skupaj s pripadajočimi obrestmi, od družbe Saxonia Edelmetalle GmbH in skupnega zneska 6.496.271 DEM, skupaj s pripadajočimi obrestmi, od družbe Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte (ZEMAG) GmbH.

2. V preostalem se tožba zavrne.

3. Komisiji se naloži plačilo stroškov, skupaj s stroški, nastalimi v okviru postopka za izdajo začasne odredbe v zadevi T-111/01.

Vesterdorf

Jaeger

Mengozzi

Martins Ribeiro

Dehousse

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 11. maja 2005.

Sodni tajnik

Predsednik

H. Jung

B. Vesterdorf

Stvarno kazalo

Pravni okvir	II - 1587
Dejansko stanje	II - 1590
Postopek in predlogi strank	II - 1596
Pravno stanje	II - 1598
Skupni tožbeni razlog; kršitev pravic tožečih strank v okviru postopka po členu 88(2) ES	II - 1599
Trditve strank	II - 1599
— V zadevi T-111/01	II - 1599
— V zadevi T-133/01	II - 1601
Presoja Sodišča prve stopnje	II - 1602
Tožbeni razlog, ki se nanaša na napačno ugotovljeno dejansko stanje v izpodbijani odločbi (zadeva T-133/01)	II - 1608
Trditve strank	II - 1608
Presoja Sodišča prve stopnje	II - 1609
Tožbeni razlog, ki se nanaša na domnevno zmoto glede ugotovitve zlorabe pomoči, odobrenih z odločbo Komisije z dne 13. marca 1996 (zadeva T-111/01)	II - 1612
Trditve strank	II - 1612
Presoja Sodišča prve stopnje	II - 1614
— Obseg odločbe z dne 13. marca 1996	II - 1615
— Ugotovitev zlorabe zneska pomoči, katerih vračilo se zahteva od tožeče stranke v zadevi T-111/01	II - 1617
	II - 1641

Skupni tožbeni razlog, ki se nanaša na napačno določitev upravičencev do spornih pomoči s strani Komisije	II - 1623
Trditve strank	II - 1623
— V zadevi T-111/01	II - 1623
— V zadevi T-133/01	II - 1625
Presoja Sodišča prve stopnje	II - 1626
— Odločba o vračilu spornih pomoči v zvezi z delnim zneskom pomoči v višini 22.978.000 DEM v členu 3 izpodbijane določbe (zadevi T-111/01 in T-133/01)	II - 1628
— Odločba o vračilu spornih pomoči v zvezi z delnim zneskom 12.000.000 DEM v členu 3 izpodbijane odločbe (zadeva T-133/01) ...	II - 1632
Stroški	II - 1638